

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž nad
Cerknim, razmnožen na
ciklostil. Od 5. do 17. se-
ptembra 1944 se je tiskal
v tiskarni »Doberdob«
v Gornji Trebusi, od 18.
septembra 1944 do 1. maja
1945 v tiskarni »Slovenija«
pod Vojškim pri Idriji, do 8.
maja 1945 pa v osvoboje-
nem Trstu, kjer je izšla zadnja števil-
ka. Bil je edini tiskani par-
tizanski DNEVNIK v za-
sužnjeni Evropi.

primorski dnevnik

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600
Tlx 460894 PD I
GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723
CEDAD
Stretta De Rubeis 20
Tel. (0432) 731190

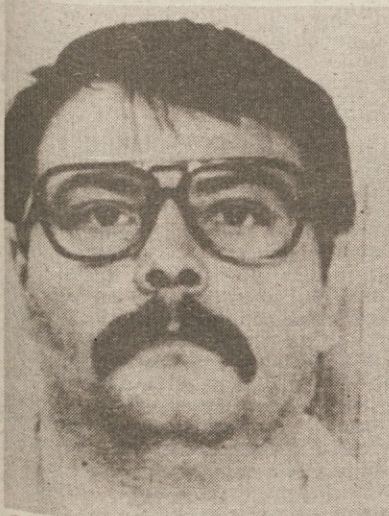
Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.000 lir - Leto XLIV. št. 197 (13.135)

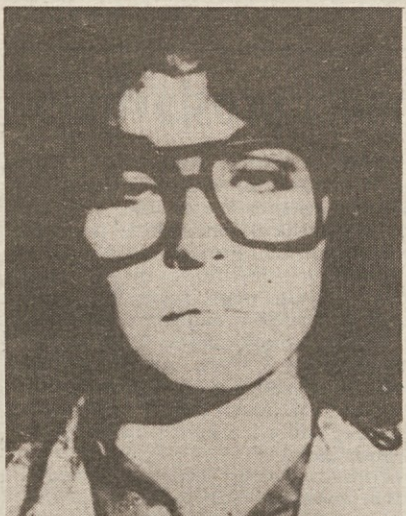
Trst, četrtek, 8. septembra 1988

Po večmesečnih preiskavah, poizvedovanjih in zasledovanjih v Rimu Karabinjerji aretirali 21 brigadistov militarističnega krila rdečih brigad

Med aretiranci tudi zakonca Fabio Ravalli in Maria Cappello - Preiskovalci upajo, da so popolnoma onesposobili to teroristično skupino - Odkrili tudi štiri skrivališča teroristov

Fabio Ravalli (levo) je po mnenju preiskovalcev politični vodja »militarističnega«
krila rdečih brigad. Prvič so ga aretirali v sedemdesetih letih zaradi navadnih
zločinov, ki pa so bili lahko le »samofinanciranje«
nastajajoče oborožene stranke. V zaporu se je povezal z rdečimi brigadisti, leta 1981 so ga izpustili, ponovno se
je znašel za zapahi leta 1984, a so ga morali zaradi pomanjkljivih indicij izpusti-
ti. Podobno kariero je prehodila tudi njegova žena Maria Cappello (desno), ki je
bila skupaj z možem v toskanskem vodu RB

RIM — Rimski karabinjerji so prejšnjo noč skoraj v celoti onesposobili vojaško krilo rdečih brigad (RB-Partito comunista combattente), saj so aretirali 21 pripadnikov te skupine, med njimi tudi Fabia Ravallija in njegovo ženo Maria Cappello, ki sta osumljena umora demokrškega senatorja Roberta Ruffillija. Karabinjerji so tudi odkrili štiri brloge, dva v Rimu in dva v predmestju, ter zaplenili nekaj orožja, razstreliva in skoraj 200 milijonov lir, plen krvavega ropa na pošto dostavno vozilo v Ulici Prati di Papa.

Sedanji uspeh je plod dolge preiskave, ki se je začela januarja letos po aretaciji Antonina Fossa v neposredni bližini stanovanja predsednika vlade De Mite. Zadovoljstvo poveljnika karabinjerjev Juccija, obrambnega ministra Zanoneja in predsednika vlade De Mite je toliko večje, ker je tako imenovanemu »militarističnemu«
krilu rdečih brigad zaradi skrajno kospirativne in vojaško organizirane strukture v glavnem uspelo preprečiti množične aretacije, podobne onim, ki so onesposobile tako imenovano »militaristično«
krilo rdečih brigad, Unione comunisti combattenti. Med drugim to vojaško krilo do sedaj skoraj ni

poznalo skesancev, kar je še bolj obtežilo delo preiskovalcev. Militaristi so bili ljudje akcije, ki se niso spuščali v filozofska razglabljanja, zato so bili njihovi dokumenti, s katerimi so prevzemali odgovornost za razne atentate in politične umore, skrajno zgoščeni, tako da je bilo težko ugotoviti, kateri bo njihov naslednji napad.

Ti pa so si sledili z letnim zaporedjem od tistega 1983, ko so se po aretaciji in kesanju Antonia Savaste rdeče brigade razbile na dve krili. Leta 1984 so »militaristi«
v Rimu ubili ameriškega diplomata Leamona Hunta, leta 1985 ekonomista Ezia Tarantellija, leta 1986 v Firencah bivšega župana PRI Landa Contija, leta 1987 v Rimu dva policista med napadom na poštne kombe v Ulici Prati di Papa, letos pa so v Forliju ubili senatorja KD Roberta Ruffillija.

Med aretiranimi pa manjkajo Gregorio Scarfó, Giovanni Alimonti in Livio Baistocchi, ki so skupaj z aretiranim Flavio Lorijem baje krivi krvavega ropa v Ulici Prati di Papa. Ob sedanjem uspehu morajo torej varnostne sile ohraniti budnost, saj bi lahko že peščica ljudi obnovila to teroristično strukturo.

V Burmi zavladala anarhija in kaos

RANGUN — V Burmi vlada popolna anarhija, ki jo izkoriščajo oborožene tolpe za rope, plenjenja in umore. Opozicija je v ultimatu predsedniku in voditelju edine dovoljene socialistične stranke Maungu zahtevala, naj vlada danes odstopi in razpiše svobodne volitve, v nasprotnem primeru bodo s splošno stavko za nedoločen čas zrušili sedanjo diktaturo.

Položaj se je v Burmi že tako izrodil, da so veleposlanstva ZDA, Filipinov, Tajske in Indije že začela z evakuacijo svojih uslužbencev. Medtem pa skušajo budiščni menihi, študentje in drugi demonstranti z barikadami preprečiti nadaljnje pohode plenilcev. Ustanovili so tudi posebne oborožene oddelke, ki branijo zasebno in javno imovino pred plenjenjem. Vojska je nekaj plenilcev že postrelila, v glavnem pa se ne postavlja po robu tem nasilnim hordam, tako da opozicija že obtožuje vladu, da skuša kaos izrabiti kot pretvezo za vojaški udar. Rangunski radio je odločno zanikal tako možnost, v diplomatskih krogih pa so vedno bolj prepričani, da Burma neustavljivo drvi v objem državljanske vojne.

Obljube in kozmetični ukrepi, ki naj bi le postopoma dovedli do demokracije in večstranskega sistema, ne prepričajo opozicije, ki zahteva takojšen odstop skorumpiranega režima. Vladajoča socialistična stranka pa noče spustiti vajeti iz rok, saj dobro ve, da bi bila na volitvah poražena.

Biasutti Dežela in Slovenci

MARKO WALTRITSCH

Deželna uprava Furlanije-Juljske krajine se nahaja pred velikimi nalogami. To je včeraj svetovalcem povedal predsednik deželne vlade Adriano Biasutti. Predsednik je v kar 57 strani obsegajočem programskem poročilu podrobno razčlenil vse to, kar skrbi naše deželne upravitelje.

Marsikaj tega, kar je Biasutti povedal, smo že čuli v zadnjem obdobju prejšnje deželne zakonodajne dobe, brali v volilnih programih strank, ki danes, tako kot včeraj, sestavljajo deželno večino. S tako podrobnim in analitičnim poročilom, ki je seveda sad sporazuma med temi strankami, je Biasutti najbrž hotel odgovoriti tistim, ne le v opoziciji, marveč tudi znotraj koalicijske, ki menijo, da večinska koalicija nima programa.

Povedali smo že, da je veliko tega, kar je deželni predsednik včeraj povedal, bilo znanega že v prejšnji zakonodajni dobi. To je res. Res pa je tudi, da je deželni odbor v zadnjem času izdelal celo vrsto načrtov, ki so tik pred volitvami bili le razgrnjeni, sedaj jih bo treba uresničiti. V mislih imamo predvsem modernizacijo gospodarske strukture naše dežele, še zlasti v trenutku, ko se vsi pripravljajo na skoro usodni trenutek poenotenja vseh evropskih struktur.

Biasutti se je seveda dotaknil še cele vrste drugih vprašanj. Še zlasti tistih, ki zadevajo enotnost naše dežele. Vsem je dobro znano, kakšne razprtije, tudi umetno podpihane, so bile med Trstom in Furlanijo. Vsak naj ohrani svojo specifiko, pravi Biasutti, istočasno pa je treba dobro vedeti, da je Furlanija-Juljska krajina ena sama enota, razvijala pa se bo lahko le na enotni podlagi. Odločno je torej zavrnil vsak separatizem.

Predsednik deželne vlade se je dotaknil tudi slovenskega vprašanja. Slovenci imamo po njegovem pravico, da si zagotovimo zaščitni zakon. Pomeni je že znana stališča, da je treba

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Po dramatičnih urah negotovosti zaradi okvare računalnika Sovjetska vesoljska ladjica Sojuz TM-5 srečno pristala v stepah Kazahstanske SSR

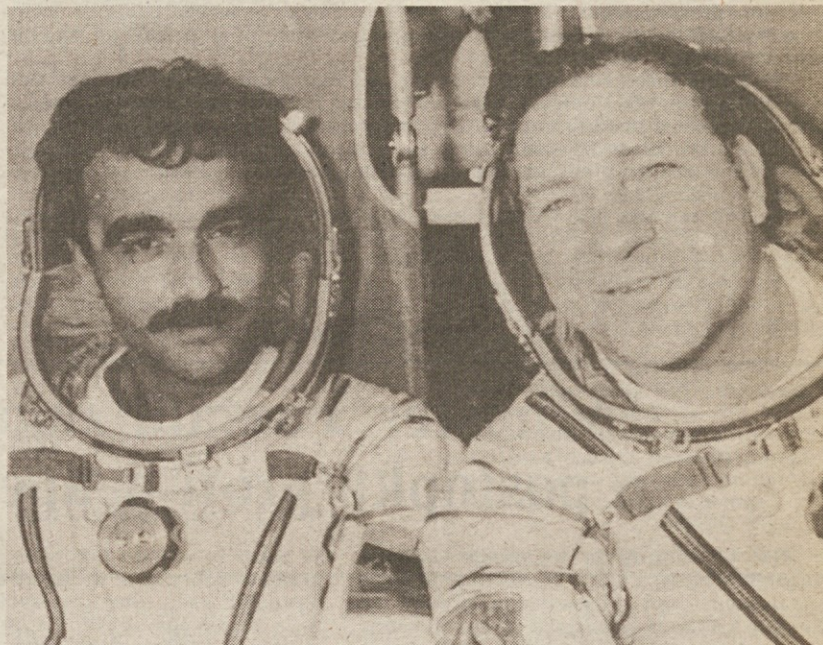
MOSKVA — Avantura dvojice kozmonavtov sovjetske vesoljske ladjice Sojuz TM-5, ki je v torek več ur imele težave pri pristanku, se je včeraj srečno končala. Kozmonavta, 47-letni sovjetski polkovnik Vladimir Ljahov in 29-letni afganski pilot Abdul Ahad Mohmand, sta namreč uspela pristati v noči med torkom in sredo ob 4.50 po moskovskem ali 2.50 po našem času po skoraj štirindvajsetih urah zamude v Kazahstanski SSR nedaleč od Bajkonurja.

Sovjetska sredstva množičnega obveščanja so se zopet izkazala z glasnostjo, saj so neposredno spremljala ključno fazo vesoljske operacije. Glavni vzrok zapletitve je bil tehnične narave, vendar, kot je sporočila sovjetska televizija, je v ključnih trenutkih odpovedala tudi človeška koncentracija. Tehnični zapleti so nastali kmalu potem, ko se je ladjica odcepila od vesoljske postaje Mir; največ težav so kozmonavti imeli z računalnikom na krovu, ki je zaradi termičnega žarčenja postal neuporaben. Pomagali so si nato z ročnim upravljanjem, vendar

zaradi težav pri orientaciji je tudi drugi poskus spodletel, kajti le malo je manjkalo, da bi ladjica ne zašla na kitajsko ozemlje. Ameriška ustanova NASA je ponudila sodelovanje pri reševanju, vendar je Sovjetska zveza predlog odbila. Sovjetski mediji so hkrati sporočili, da je zdravstveno stanje obeh kozmonavtov po srečnem pristanku nadvse zadovoljivo.

Dvojica je odpotovala v vesolje 29. avgusta skupaj z Valerijem Poljakovom, ki je nato ostal na vesoljski postaji Mir. Tam sta poleg njega sedaj še kozmonavta Valerij Titov in Musa Manarov, ki računata doseči nov rekord v bivanju v vesolju.

Kmalu po pristanku je prezidij vrhovnega sovjeta podelil obema vesoljcem priznanji. Komandant ladjice Ljahov je prejel red oktobrske revolucije, Mohmand pa naslov heroja Sovjetske zveze. Visoko priznanje je afganski kozmonavt prejel zlasti zaradi pomoči, ki jo je nudil sovjetskemu kolegu. Vesoljcem je izrazil čestitke tudi italijanski predsednik republike Francesco Cossiga.

Salomonska odločitev
130 km/h ob delavnikih
110 km/h ob vikendih

Pred februarjem obvezni varnostni
pasovi in protialkoholni test

NA 2. STRANI

Nobenega sklepa o usodi
Karin B in njenega tovora

O pristaniščih, kjer bodo raztovorili strupene industrijske odpadke,
bo sklepal posebni ministrski odbor - Tehnična komisija bo proučila
tudi ponudbe tržaškega podjetja Crismani

NA 2. STRANI

KMETIJSKI DNEVI 1988

v BOLJUNCU

od 9. do 12. septembra

Izdelali norme za nabiranje, reciklažo in odlaganje industrijskih odpadkov

Vlada še ni določila pristanišča kjer bo Karin B odložila odpadke

Ob delavnikih 130 km/h ob vikendih pa samo 110

RIM — Preden bomo odslej sedli za volan, bomo morali najprej pogledati na koledar. Če bo delavnik, bomo lahko nekoliko krepkeje pritisnili na plin. Ob praznikih in predprazničnih dneh pa bomo morali brzditi svojo desno nogo. Tako je včeraj odredil ministrski svet, ki se je znašel v vrtincu polemik glede omejitev hitrosti. V precepu zagovornikov hitrosti po eni strani in zagovornikov počasnejše vožnje na drugi se je odločil za vmesno rešitev »po italijansko«, kot jo je že marsikdo hudomušno označil. Točneje povedano: ob vikendih in praznikih bo obveljal poletni Ferrijev dekret o omejitvi hitrosti za vsa vozila na 110 km na uro, ob delavnikih pa bodo avtomobilisti lahko vozili do 130 km na uro.

Salomonska sodba De Mitove vlade se je torej ravnala po načelu, da bo volk sit in koza cela. Volk je bil v tem primeru minister za prevoze Santuz, ki se je skupaj z 48,34 odstotka anketirancev ene od ustanov, ki raziskujejo javno mnenje potegoval za zvišanje omejitev hitrosti vsakov, ki se je skupaj z 51,8 odstotka anketirancev zavzemal za ohranitev sedanje omejitve 110 km na uro. Dvoboj med ministroma, ki ga je v teh dneh z različnih zornih kotov napihoval italijanski tisk, se je torej zaključil s klasičnim kompromisom, ki bo verjetno še bolj razvnel kot pa ublažil že itak vihrave polemike. Pred včerajšnjim zasedanjem ministrskega sveta se je govorilo tudi o takšni kompromisni rešitvi, ki bi določila mejo omejitve hitrosti nekje na sredi, to je 120 km na uro. Ta salomonski predlog naj bi pripadal samemu ministrskemu predsedniku De Miti.

Omejitve hitrosti pa ni bil edini argument razprave o varnosti na cestah. Govorili so tudi o varnostnih pasovih ter o uvedbi kontrole za ugotavljanje vinjenosti z uporabo znanih balončkov. Dokončne rešitve v zvezi s tem vprašanjem še ni, sklenjeno pa je bilo, da bosta pred februarjem stopila v veljavo oba ukrepa: obvezni bodo varnostni pasovi in steklo bo preganjanje vinjenih voznikov. (dk)

RIM — Odlaganje strupenih industrijskih odpadkov je postalo eden glavnih problemov sodobnega sveta. Industrijski obrati so se razmnožili in razmnožil se je tudi odpadni material, ki ga je treba nekam odložiti, tako da ne bo ogrožal varnosti in zdravja prebivalstva. Silovit industrijski razvoj pa je imel hude ekološke posledice. Tako baje pluje po svetovnih morjih kakih dvesto ladij s strupenimi tovari, ki jih nobena država noče sprejeti. Značilen je primer ladje Karin B, ki je po dolgem tavanju usmerila svojo plovbo proti Italiji, kjer je 2000 ton strupenih odpadkov pravzaprav nastalo.

Kje bo pristala, ni znano niti po včerajšnjem zasedanju ministrskega sveta, ki se je sestel ravnomašrno, da bi rešil to kočljivo uganbo in hkrati enkrat za vselej zakonsko uredil problem odlaganja strupenih odpadkov. Naloga, ki si jo je vlada zadala, ni lahka. Toliko let zanemarjenega problema se dejansko ne da rešiti v enem večeru. In to trditev potrjuje dejstvo, da ni še nikomur povsem jasno niti to, kaj ukreniti s Karin B, kaj šele zadovoljivo rešiti splošen problem odlaganja odpadkov. Minister za okolje Ruffolo, ki je prvi zapustil sinočnje vladno zasedanje, je dejal, da bodo pristanišče, v katerem bodo uskladiščili odpadke z ladje Karin B, določili v prihodnjih dneh, po vrsti tehničnih posvetov med predstavniki ministrstev za okolje, za civilno zaščito, za trgovinsko mornarico in za zdravstvo. Dejstvo, da ni več na seznamu zunanjega ministrstva, je razumljivo, saj ni po odločitvi, da ladja pristane v Italiji, več nobenega razloga za diplomatske akcije z drugimi državami. Preseneča pa dejstvo, da ni v igri več obrambnega ministrstva, kar bi lahko pomenilo, da so prvotno zamisel o uporabi vojaškega pristanišča opustili.

Tehnična komisija bo obravnavala tudi ponudbe raznih podjetij (med katerimi tržaškega Crismani) za uskladiščenje, klasificiranje in odlaganje odpadkov v posebne betonske nabiralnike. Pripomniti je treba, da postaja uničevanje industrijskih odpadkov mikaven in donosen posel, pri vsem tem pa je treba delati račune tudi s prebivalstvom in krajevnimi upravami, ki se silovito otepajo odgovornosti, da bi na njihovih tleh manipulirali s strupenimi snovmi. Veliko prahu se je dvignilo tudi na politični ravni. Proletarska demokracija je včeraj napovedala, da bo v prihodnjih dneh vložila prijavo na računski dvor proti proizvajalcem strupenih odpadkov, ki so na

krovu Karin B in Zanoobie. Tisti, ki so proizvedli odpadke, naj tudi plačajo za njihovo uničenje. Zahtevajo tudi, da mora biti pristanišče, ki ga bodo izbrali za privez ladij, samo prehodna točka in ne dokončno odlagališče odpadkov.

Kako se bodo stvari zasukale v prihodnjih dneh? Del odgovora je verjetno v zakonskem odloku, ki ga je na predlog ministra Ruffola včeraj izglasoval ministrski svet. Odlok določa nekakšno štetje potreb za odlaganje industrijskih odpadkov. Obrati so pri tem dolžni, da prijavijo svoje zaloge odpadkov in namene v zvezi z njimi. Na podlagi prijav bo ministrstvo v teku štirih mesecev pripravilo petletni načrt za odlaganje odpadkov. Poskrbeli bodo tudi za namestitve večfunkcionalnih naprav v vseh italijanskih deželah, ki jih bodo upravljala javna podjetja. Odlok določa tudi norme glede nabiranja, reciklaže in odlaganja različnih industrijskih odpadkov. Občine bodo morale do 30. junija prihodnjega leta poskrbeti za diferencirano zbiranje tekočih, plastičnih, kovinskih in steklenih predmetov, naker bo poseben konzorcij s finančnimi prispevki proizvajalcev odpadkov poskrbel za reciklažo.

DUŠAN KALC

Albanci proslavljajo

PALERMO — V kraju Piana degli Albani nad Palermom so se začele proslave 500. obletnice ustanovitve te vasi, ki jo je ustanovila albanska skupnost, ki se je ohranila do današnjih dni. Proslave so se začele z zasedanjem o jezikovnih in etničnih manjšinah, ki ga je odprl župan Giacomo Cuccia, ki je v svojem nagovoru dejal, da Albanci nimajo drugih zahtev razen zahteve po spoštovanju 6. člena ustave, ki štiti manjšinske skupnosti kot nosilke kulturnih vrednot. Cuccia je izrazil željo, da bi parlament čimprej odobril zakon o zaščiti jezikovnih skupnosti.

V razpravo je med drugimi posegel predsednik zveznega odbora za jezikovne manjšine v Italiji Confemili Piero Ardizzone, ki je orisal stanje posameznih manjšin v Italiji, medtem ko je o slovenski manjšini spregovoril prof. Samo Pahor.

Slovenski komunisti o pohodih in mitingih

LJUBLJANA — Slovensko partijsko predsedstvo je včeraj objavilo stališča v zvezi z razmerami na Kosovu, s posebnim poudarkom na pohodih in mitingih. »Zborovanj kot obliko izražanja nezadovoljstva, dokler le-ta ostajajo v okvirih zakonov in ustave, prav gotovo ne moremo preprečevati z bežanjem od odkrivanja in odpravljanja vzrokov, ki so povzročili tolikšno nezadovoljstvo,« med drugim meni predsedstvo CK ZK Slovenije. »Potrebno pa je seveda politično oceniti, na kakšnih idejnih izhodiščih so mitingi organizirani in ali prihaja do manipulacij z ljudmi.«

Končno stališče do predlogov, naj bi podobne shode solidarnosti pripravili tudi v Sloveniji, bodo oblikovali na predsedstvu Socialistične zveze 13. septembra. Vsekakor pa pomisleki glede tovrstnih pobud niso odsev bojzani pred soočanjem s težko kosovsko resničnostjo, so menili v vodstvu slovenskih komunistov, temveč izhajajo predvsem iz razmišljanja o različnih poteh in načinih reševanja kosovske drame.

Zavzeli pa so se, piše v sporočilu s CK, za boljše, bolj objektivno obveščanje o razmerah na Kosovu, pri čemer pa je ravno tako treba vztrajati, da tudi viri informacij ne bi smeli biti »enonacionalni«.

Medtem pa so iz Prištine sporočili, da so na tamkajšnji odbor za organiziranje pohodov Srbov s Kosova prejeli iz Slovenije kakšnih 400 posamičnih pobud za ljubljansko manifestacijo ter peticijo (z 98 podpisov) iz Nove Gorice.

Po posredovanju imama Homeinija premier Musavi umaknil odstop

TEHERAN — Iranski ministrski predsednik Hosein Musavi je prekličeal ostavko, ki jo je v ponedeljek ponudil predsedniku države Aliju Hameiniju. Svojo odločitev je pismeno sporočil iranskemu duhovnemu vodji Homeiniju, utemeljil pa jo je z željo, da hoče še naprej pomagati interesom države in islamske revolucije.

Musavijeva poteza je kljub vsemu naletela na odločno reakcijo 90-letnega imama Homeinija, ki je že v ponedeljek kritiziral prvotno stališče Musavija. Homeini je tokrat očital Musaviju svojevoljno obnašanje in skušal zmanjšati pomen njegovih izjav, po katerih naj bi del ministrov vlade ne užival podpore iranskega parlamenta. Nadalje je potrdil legitimnost parlamenta, ki ima pravico izrekat se o de-

lovanju vlade. Obenem pa je opozoril na nevarnost sleherne nepremišljene poteze, saj bi to edino okoristilo nasprotnike Irana.

Homeinijev poseg vsekakor ni razblinil govoric o sporih v iranskem političnem vrhu. Čedalje več je namreč znakov, ki kažejo, da so v trenutku delikatnih pogajanj z Irakom iranski voditelji neenotni. Na eni strani naj bi bili zmernejši voditelji, kot je npr. minister za zunanje zadeve Velajati. Ti se zavzemajo za bolj pragmatično politično linijo in za odpiranje države v svet. V nasprotnem taboru, ki je bil do nedavnega prevladujoč, pa naj bi bili radikalni voditelji, med katerimi tudi sam Musavi. Ti še posebej nasprotujejo normalizaciji odnosov z ZDA in iz-

koriščajo vsako priložnost za diskreditiranje ugleda Združenih držav Amerike. Nedavna sestrilitev iranskega potniškega letala je bila ena izmed priložnosti, ki so jih najbolj izkoristili v ta namen. Kot kaže, pa se je vpliv radikalnega krila islamske revolucije v zadnjem času ošibil, saj naj bi med tistimi, ki so ublažili njihova stališča, bil sam imam Homeini. Priletnega islamskega voditelja naj bi motila predvsem mednarodna izolacija Irana.

Kakorkoli že, obstajajo zgovorni dokazi, ki pričajo o stikih med iranskimi oblastmi in poslovniki iz ZDA. Američani naj bi bili zainteresirani za ustanovitev podjetij s tujim kapitalom v Iranu. Gospodarske vezi naj bi Američani stali s pomočjo evropskih podjetij, ki imajo stike z ZDA.

G. R.

Minister Vassalli zagovarja odločitev o postopku proti neapeljskim sodnikom

RIM — Minister za pravosodje Giuliano Vassalli je včeraj z dolgo izjavo, ki jo je objavil tiskovni urad ministrstva, odgovoril na številne kritike in pomisleke glede odločitve, da sproži disciplinski postopek proti štirim sodnikom iz Neaplja zaradi procesa Tortora in zadeve Cirillo. Minister uvodoma poudarja, da se nerad spušča v polemiko v zvezi s temi disciplinskimi postopki, ki jih je sprožil 31. avgusta in ki so vzbudili tolikšno pozornost pri sredstvih javnega obveščanja. Ti postopki so namreč tajni in taki bi morali ostati,

še zlasti bi moralo biti tajno vse priloženo gradivo. Poleg tega bi moral minister o teh postopkih imeti samo dva sogovornika, glavnega državnega pravdnika pri kasacijskem sodišču in parlament, kateremu bi moral vsekakor poročati šele, ko je vsaj prvi del postopka izpeljan.

S to očitno kritiko tistim, ki so objavili podatke o preiskavi, Vassalli poudarja, da je bilo javno mnenje »vzburjeno«, da je prišlo do televizijskih intervjujev in da so se o tem začela izrekat stanovska združenja in celo

tajništva strank. Vztrajanje pri tajnosti bi torej po njegovem mnenju bilo v tem trenutku zgrešeno, kajti dalo bi misliti na namerno prikrivanje in vzbujalo bi nova nerazumevanja ter polemike. Poleg tega je parlament zaprt in torej razprave ni mogoče s potrebno naglico prenesti na parlamentarno raven. Zaradi tega, pravi Vassalli, minister odgovarja s tiskovnim poročilom.

In tu Vassalli prehaja v živo, ko pravi, da politika s temi odločitvami nima nič skupnega, ne z zadevo Tortora, pa tudi ne z zadevo Cirillo: »Izraziti v nekem sodnem aktu prepričanje o krivdi oseb, ki niso vključene v sodni postopek, je po mojem mnenju nedopustno, pa naj gre za politične osebnosti ali za navadne državljane. Takih primerov je bilo v preteklosti že nekaj,« pravi minister, ki nato prehaja k obširnemu obravnavanju primera Tortora s trditvijo, da disciplinski postopek zadeva dejstvo, da preiskovalci niso imenovali zagovornika takoj, ko so nekatere priče same izjavile, da so odgovorne za nekatere kazniva dejanja. Tortora je ministru poslal prijavo v februarju letos, ker je zadeva zelo zapletena, pa je preteklo več kot šest mesecev, preden je Vassalli formaliziral prijavo.

To so torej ministrove izjave, ki marsikoga niso prepričale, še zlasti zaradi doslednega zagovarjanja ministra Gave. Tako so demoproletarci predlagali srečanja med vsemi levčarskimi opozicijskimi silami z namenom, da bi te stranke zahtevale odstop notranjega ministra.

Policija vohlja za odborom?

LJUBLJANA — Najnovejšo sporočilo Odbora za varstvo človekovih pravic, ki so ga ustanovili ob aretaciji Janše, Tasiča in Boršnerja, je ponovno razburkalo duhove. V njem so namreč zapisali, da so prejeli več izjav, v katerih podpisniki oziroma člani odbora obveščajo Bavčarjev kolegij, da so v zadnjem času izpostavljeni pritiskom delavcev službe državne varnosti. Iz teh izjav je očitno, piše v sporočilu, da tajna policija zbira podatke o aktivistih in simpatizerjih odbora ter o njihovi aktivnosti.

V televizijskih poročilih je v posebni izjavi slovenski notranji minister Tomaž Ertl takšna namigovanja odločno zavrnil: »Čudi me, da odbor, ki tako tankočutno tehtta vsako besedo, ki ni v skladu z njihovimi pričakovanji, lahko daje take posplošene izjave. Ničesar ne vem o kakršnihkoli pritiskih na odbor, ne na posamezne člane odbora. Če želi odbor o tem razčiščevati, potem je najmanj, kar mora storiti, to, da bo dal konkretne primere, kdo je na koga in kdaj izvajal pritisk...«

● Biasutti, Dežela in Slovenci

NADALJEVANJE S 1. STRANI

to vprašanje rešiti z uravnovešeno in brez instrumentalizacij. Dejal je, da mora biti v zakon teritorialno zajet ves prostor, kjer živimo Slovenci, torej tudi tisti v videmski pokrajini. Govoril pa je o različnih in postopnih načinih izvajanja.

Na eni strani so Biasuttijeve besede sprejemljive in pozitivne, na drugi pa zaskrbljujoče. Drugi bodo seveda podrobno analizirali stavke v včerajšnji Biasuttijevi izjavi in jih primerjali s tistimi, ki so jih povedali on sam oziroma drugi predsedniki deželnih vlad. Jasno je, da je tudi ta del izjave predsednika deželne vlade sad sporazuma, bolje rečeno kompromisa, med strankami, ki so v sedanji deželni koalicijski izjavi preide k dejanjem. Prav bi bilo namreč, da bi sedanja deželna vlada pritisnila na Rim, da se tam vlada zgane in izdela svoj načrt, o katerem se Slovenci bomo seveda izrekli.

Začetek konference neuvrščenih

NIKOZIJA — V mednarodnem kongresnem središču v Nikoziji so včeraj dopoldne odprli konferenco ministrov neuvrščenih držav, ki se je je udeležilo 117 delegacij. 92 delegacij je iz neuvrščenih držav, ostali so se udeležili konference kot opazovalci in gostje. Srečanje je utegnito biti prelomnega pomena za posodobitev vloge gibanja v današnjih spremenjenih svetovnih razmerah.

Ministrsko srečanje je odprl ciprski predsednik George Vasilou, ki je poudaril, da konferenca poteka v času dramatičnih sprememb na mednarodni politični sceni, sprememb, ki vzbujajo nove upe za človeštvo.

Posodobitev gibanja in prilagoditev njegove vloge in metod dela spremenjenim, opazno boljšim, pa tudi zapletenejšim raz-

meram današnjega sveta, vse to je ogrožje konference v Nikoziji.

V minulih dneh, ko so razpravljali strokovnjaki in visoki vladni predstavniki, je bilo slišati skoraj enoglasno zahtevo, da mora gibanje iti v korak s časom, da lahko le tako do konca izkoristi moč svojega političnega vpliva in prestiža v svetu.

Jugoslovansko delegacijo na srečanju v Nikoziji vodi jugoslovanski zunanji minister Budimir Lončar. Ministrsko konferenco v Nikoziji spremlja okoli 500 domačih in tujih novinarjev. Včerajšnje slovesno sejo je kot predstavnik države, ki predseduje gibanju, odprl minister Zimbabveja Natan Shamujarija, ki je ministrski konferenci predal tudi sporočilo predsednika svoje države Roberta Mugabeja. (dd)

Na včerajšnji seji deželne vlade Furlanije-Juljske krajine

Predsednik deželne vlade Adriano Biasutti nakazal smernice delovanja potrjene večine

TRST — »Nadaljevati moramo po doslej začrtani poti in podpreti nove pobude, to ne pomeni, da bomo nadaljevali z rutinskim delom, pomeni predvsem, da bomo skušali do konca uresničiti široko-potezen načrt za dokončno valorizacijo dežele, ki se dobro zaveda velikih zmogljivosti kljub "zahtevni" obmejni lokaciji; trudili se bomo za uveljavitev dežele, ki krčevito brani svojo diferencirano avtonomijo in se s svojimi zahtevami ne postavlja proti interesom države, ampak le utrjuje njeno enotnost.«

Tako je včeraj dejal predsednik deželne vlade Furlanije-Juljske krajine Adriano Biasutti ob koncu svojega več kot enournega poročila, ko je pred novoizvoljeno deželno skupščino prebral program potrjene šeststranske koalicijske KD, PSI, PRI, PSDI, PLI in SSK, ki bo tudi v naslednjih petih letih upravljala našo deželo. Gre za program »programske večine« — je dejal Biasutti — ki je razpoložljiva za sodelovanje in najširše konvergenca glede nekaterih važnih vprašanj, na katerih sloni celoten deželni program.

Biasuttijevo poročilo — kot rečeno — je bilo zelo obsežno in razčlenjeno. Glavna skrb nove deželne vlade bo v tem, da bi uresničila tako imenovano »tretjo fazo«, to je fazo vsesplošnega razvoja deželne stvarnosti, potem ko se je morala v prejšnjih letih lotovati in tudi reševati številne probleme, ki so bili v marsičem povezani z obnovo in razvojem potresnega območja.

Predsednik deželne vlade je nakazal metodologijo dela deželnega odbora, ki je odprt za soocenje in sodelovanje z drugimi institucionalnimi stvarnostmi, kot so občine, pokrajine in gorske skupnosti »v prepričanju, da decentralizacija ne pomeni samo drugačen način upravljanja, ampak predpostavlja novo politično miselnost, ki sloni na zaščiti avtonomije«. Enako pozornost bo deželna vlada — je dodal predsednik — posvetila tudi gospodarskim, sindikalnim in družbenim silam. Vsekakor je potrdil, da je deželna

Predsednik A. Biasutti (Foto Rizzo)

vlada pripravljena na najširši in odprt dialog z vsakomer, ki bi se lotil reševanja aktualnih in odprtih problemov in programov.

V tem okviru je na prvem mestu vprašanje odnosov med državo in deželo; temu sledi vprašanje deželne avtonomije in zaščite ustavnih pristojnosti, ki so sicer zagotovljene po deželnem statutu. Pri vsem tem se postavlja nujna — je pristavil Biasutti — o polnem izvajanju instituta o avtonomiji; postavlja se nadalje problem o reformi deželne zakonodaje (zaradi velike razpršitve glasov). Nadalje je potrebno, da se v deželno zakonodajo vključi institucija referendumov; potrebno je tudi uskladiti deželne zakone s potrebami decentralizacije.

Posebno pozornost je predsednik Biasutti namenil tistim ukrepom, o katerih se razpravlja in odloča na parlamentarni ravni. Prvi teh ukrepov zadeva zakon za obmejna področja, katerega učinki bodo

Svetovalci poslušajo predsednikove programske izjave

(Foto Rizzo)

tako za Tržaško kot tudi za Goriško po predsednikovih besedah velikega pomena. Z njim v zvezi je Biasutti podčrtal pomembno vlogo, ki so jo s tem v zvezi v Rimu opravili deželni parlamentarci. V zvezi z zaščito slovenske manjšine je Biasutti dejal: »Po nesporazumevanjih in tišinah je deželni odbor javno potrdil prepričanje o pravici slovenske manjšine, da si zagotovi zaščitni zakon. Istotako poudarjamo, da se je treba problema lotiti in ga rešiti z uravnoteženostjo in brez instrumentalizacij, ki bi nas privedle, kot se je že zgodilo, daleč in izven poti. V Furlaniji-Juljski krajini se vprašanje bilingvizma ne postavlja zaradi očitnega dejstva, da sta dimenzija in stvarnost pojva taka, kot v drugih stvarnostih. V svojih pravičnih zahtevah, s katerimi se strinjamo, mora slovenska manjšina priznati, da je treba v zaščitnem zakonu, ki naj zajema, kot se nam zdi pravilno, vsa pod-

ročja, vsevši ona v videmski pokrajini, kjer je manjšina prisotna, nujno predvideti diferencirane in postopne oblike, ki naj odgovarjajo različni gostoti prebivalstva na enem ali drugem področju«. Biasutti je nadalje pristavil, da bo deželna uprava nadaljevala s politiko za »pravično obrambo italijanske manjšine, ki živi v Jugoslaviji« in se bo nadalje zavzemala za polno izvajanje osimskega sporazuma glede izplačila odškodnin o zapuščenih dobrinah.

Predsednik Dežele se je tudi zavzel in potrdil obveze deželnega odbora, da bi prišlo čimprej do odobritve zakona o zaščiti jezikovnih manjšin.

Sicer pa je potrdil obveze deželne uprave, da bi prišlo do uravnovešenja med posameznimi pokrajinami v vseh sektorjih družbenega dogajanja.

O Biasuttijevih razpravah bo skupščina razpravljala v ponedeljek.

A. S.

Stanje se zaostruje tudi v zdravstvenem sektorju

Obala: doktorji v navzkriž s poslovodstvom

IZOLA — Včeraj zjutraj je v Zdravstvenem centru Koper, natančneje v izolski bolnišnici - završalo. Tokrat med zdravniki, ki jih je razdružila odločitev poslovnega odbora Zdravstvenega centra Koper o predvidenih varčevalnih ukrepih pri dežurstvih. Na sestanku je bilo s strani zdravnikov slišati tudi zahteve po odstopu poslovnega odbora. Medtem ko so v poslovnem odboru povedali, da mora do varčevanja pri dežurstvih priti, če nečemo imeti zdravnikov nižjih plač. Zdaj lahko rečemo le, da se juha po vsej verjetnosti ne bo pojedla tako vroča, kot se je skuhala.

V Zdravstvenem centru Koper so se že spomladi (in to že neshetotič) odločili za vrsto varčevalnih ukrepov, zaradi izredno težavnega poslovnega položaja. Med njimi so se odločili tudi za take, s katerimi bi kar se da varčneje urejali dežurstva. Zdaj, ko so se v izolsko bolnišnico preselili trije piranski oddelki (očesni, otorinolaringološki in infektivni) se je zdel poslovnemu odboru trenutek najbolj primeren, tako da so že napovedali reorganizacijo dežurne službe.

»Na internističnem oddelku sta po preselitvi piranskega infektivskega oddelka zdaj v Izoli le dve postelji več kot prej, to pomeni, da pravzaprav ne bi smeli več potrebovati dežurnega zdravnika, ki je prej dežural v Piranu... Na kirurških oddelkih, kjer imajo nekaj čez sto postelj, ne more dežuriti pet zdravnikov. Tega nimajo nikjer na svetu. Zato smo predlagali ukinitve dežurstva za očesni in otorinolaringološki oddelki, ti zdravniki pa naj bi bili v t. i. »stanju pripravljenosti« — doma in bi prišli v bolnišnico, če bi bilo potrebno. V dežurno ekipo treh kirurgov bi jih razporedili le takrat, ko bi imeli dopoldan operacije in je takrat njihova prisotnost v popoldanskem in večernem času najbolj nujna. Če dežurstev ne bodo uredili tako, bodo prisiljeni znižati osebne dohodke. Sicer pa naj namesto poslovnega odbora raje zaposlijo sposobnega referenta, ki bo znal iskati denar za plače... Slednje je namreč zadnje čase postalo po-

glavitno opravilo poslovnega odbora,« nam je povedal Berni Strmčnik, predsednik tega poslovnega odbora.

Zdravnike izolske bolnišnice je prizadelo predvsem to, da je poslovodni odbor predlagal tako ureditev dežurstev mimo stroke, oziroma mimo poprejšnjega strokovnega dogovora. Na internističnem oddelku sicer menijo, da bi bilo mogoče poiskati način, ki bi še dodatno prispeval k varčevanju v zdravstvu, vendar bi se morali o tem pogovoriti in spoštovati strokovne zahteve, predvsem pa upoštevati večji obseg dela. Na vrat na nos pa takega načrta ni moč izpeljati. Tako predlaganim spremembam pri dežurstvih pa še bolj nasprotujejo zdravniki kirurške stroke, ki navajajo, da pomeni »stanje pripravljenosti« pravzaprav minimalen prihranek, saj gre le za dva zdravnika, ki jima je treba za pripravljenost na domu plačati tretjino vsote dežurstva v bolnišnici, poleg tega pa prihaja do stroškov in primerih, ko mora zdravnik priti v bolnišnico.

Dr. Mario Gasparini, direktor Tozda Bolnišnica, nam je ob tem povedal, da se je strokovni kolegij že sestal in predlagal delavskemu svetu, kaj takega sklepa o dežurstvih še ne sprejme. »Trije piranski oddelki so se komaj preselili in je bilo s tem veliko dela, vprašanje dežurstev pa bi morali podrobno in vsestransko preučiti. Ugotoviti bi morali, koliko je potrebno dežurati na katerem oddelku, kolikšne so obremenitve, koliko bi pravzaprav s tem privarčevali, kako bi se lahko bolje organizirali... O teh vprašanjih morajo odločiti najvišji - predvsem pa strokovni bolnišnični organi. To pomeni, da bi potrebovali vsaj mesec ali dva, da bi do potankosti ugotovili vse posledice možnih reorganizacij dežurstev. Seveda pa bi morali priti tudi do različnega nagrajevanja dežurstev po posameznih oddelkih, kajti ponekod terja dežurstvo veliko več napora, drugod pa je moč tudi kaj počivati...«

BORIS ŠULIGOJ

Berni Strmčnik odstopil!

IZOLA — »Nepreklicno odstopam z mesta predsednika poslovnega odbora zdravstvenega centra Koper,« je na popoldanski seji delavskega sveta tozda Bolnica Izola povedal Berni Strmčnik. Nam pa je kasneje povedal: »Če izgubi delavec podporo večine zdravnikov najpomembnejšega tozda v Zdravstvenem centru, ne more biti več na takem položaju. Od delavskega sveta tozda je 37 zdravnikov zahtevalo začetek postopka za mojo razrešitev, zaradi moje »nestrokovnosti« in »nesposobnosti«, jaz pa sem jim olajšal delo in zdaj sam prosim za odstop. O tem sem že napisal ustrezno informacijo vsem odgovornim organom in jih prosim, da me razporedijo na ustrezno delovno mesto, dokler ne najdem druge zaposlitve.« Ta poteza Bernija Strmčnika, sicer znanega strokovnega delavca na področju slovenskega zdravstva, je posledica nesporazumov med zaposlenimi v Zdravstvenem centru Koper in različnih pogledov v zvezi s konkretnim uresničevanjem načelno sprejetih varčevalnih ukrepov v zdravstvu. (B. Š.)

TIM

COLLEEN McCULLOUGH

Prevedla Breda Konte

59.

Bilo je že pozno ponoči, ko je v čakalnico prišel doktor Perkins. Njegov obraz je bil upadel in utrujen. Vsi so bili v trenutku na nogah, podobni obsojencem, ki jih čaka smrtna obsodba.

»Ron, se lahko pogovoriva zunaj?« je tiho rekel.

Hodnik je bil prazen. Luči, ki so potekale po sredini stropa, so se ostro odražale od poploščenih tal. Doktor Perkins je objel Rona krog ramena.

»Ni je več, prijatelj.«

Ronu se je zdelo, da ga v prsih nekaj strašansko teži in pritiska k tlom. Ves prepaden se je zagledal v obraz postarane zdravnika.

»Saj ne mislite resno!«

»Nič nismo mogli storiti. Imela je močan srčni napad, nekaj minut po prihodu sem pa še enega. Srce se ji je ustavilo. Poskušali smo ga ponovno spraviti v tek, vendar je bilo vse zaman, zaman. Domnevam, da je že nekaj časa imela težave, zdaj pa sta to nenadno hladno vreme in tenis naredila svoje.«

»Nikoli mi ni govorila, da se slabo počuti. Nič nisem vedel. Toda taka je Es, nikoli se ne pritožuje.« Ron se je zdaj že obvladal. »Oh, doktor, ne vem, kaj naj storim! V čakalnici sta Tim in Dawnie in oba mislita, da je z mano vse v redu!«

»Hočete, da jima jaz povem, Ron?«

Ron je odkimal. »Ne, sam bom to storil. Samo kakšno minuto časa mi dajte. Jo lahko vidim?«

»Ja. Toda Tim in Dawnie naj ne hodita zraven.«

»Potem pa me peljite k njej zdaj, doktor, preden jim povem.«

Es so na vozičku odpeljali iz sobe za prvo pomoč v majhno stransko sobico, ki je bila tam prav v te namene. Vse, kar je kazalo na to, da so se borili za njeno življenje, je bilo odstranjeno, nobenih cev in žic ni bilo videti. Čez glavo je bila prekrita z rjuho. Ronu se je zdelo, kot da bi ga udarila orjaška pest, ko je stal na pragu in gledal to tako dokončno mirno in tiho postavo pod pokrivalom. Tam pod rjuho leži Es in nikoli več se ne bo mogla premakniti. Zanj je vsega konec, nič več sonca in smeha, nič več solza in dežja. Ničesar več, ničesar več. Življenje, ki ji je bilo dodeljeno, se je končalo tu v tej slabo osvetljeni sobici, prekrivalo pa jo je snežno belo platno. Brez fanfar, brez opozorila. Brez možnosti, da bi se pripravil, časa ni bilo niti za pravo slovo. Vse skuaj je bilo končano, opravljeno. Stopil je bliže k postelji in se nenadoma zavedel osladnega vonja narcis v veliki vazi na sosednji mizici. Nikoli več ne bo prenesel vonja po narcisah.

Doktor Perkins je stal na oddaljenem koncu ozke postelje, na hitro odgrnil rjuho in obrnil glavo v drugo smer;

se človek sploh kdaj navadi gledati žalost na obrazu drugih ljudi, se človek sploh kdaj nauči sprejeti smrt?

Veke so ji zaprli, roke pa prekrizali na prsih. Ron jo je dolgo časa gledal, potem pa se je sklonil in jo poljubil na usta. Toda to ni bilo tako, kot če bi poljubil Es. Te bele, mrzle ustnice ga niso prav nič spominjale na Es. Vzdihnul je in se obrnil stran.

Ko se je vrnil v čakalnico, se je vanj uprlo troje parov oči. Stal je in jih gledal, potem pa se je zvrnil.

»Ni je več,« je rekel.

Dawnie je kriknila in Mick jo je takoj objel. Tim pa je sedel in strmel v očeta kot izgubljen in zbeigan otrok. Ron je stopil k njemu in ga zelo nežno prijel za roko.

»Pojdiva malo na sprehod,« mu je dejal.

Iz čakalnice sta odšla po hodniku, da bi čimprej prišla na svež zrak. Zunaj se je danilo in vzhodni rob sveta se je svetil kot biserovina v rožnatih in zlatih odtlenkih. Rahel jutranji vetrček ju je oplazil in odhitel naprej.

»Tim, nima smisla, da bi ti govoril, da se bo mama kdaj vrnila,« je z utrujenim glasom rekel Ron. »Mama je malo prej umrla. Zdaj je ni več, fant moj, nič več. Nikoli se ne bo mogla vrniti, od nas je odšla v boljše življenje, nič več ne občuti ne bolečine, ne žalosti. Naučiti se bomo morali živeti brez nje, to pa bo zelo, zelo težko... Toda želela si je, da bi mi živeli naprej brez nje. To je bilo zadnje, kar je rekla, naj živimo naprej in naj je preveč ne pogrešamo. Najprej jo bomo, toda čez nekaj časa, ko se bomo navadili živeti s tem, ne bo tako zelo hudo.«

Knjiga je pred kratkim izšla pri ZTT v zbirki »Prevodi«

Začenja se mednarodna literarna nagrada Vilenica 88

LJUBLJANA — Z disputom o diaspori kot izzivu se danes v Ljubljani uradno začena prireditel Mednarodna literarna nagrada Vilenica 88. Uvod v to srednjeevropsko kulturno srečanje je bila pravzaprav že včerajšnja tiskovna konferenca na Društvu slovenskih pisateljev, kjer sta predsednik DSP Rudi Seligo in Veno Taufer še enkrat podčrtala mednarodno razsežnost prireditve. Z letošnjo izvedbo se namreč dokončno utrjuje temeljna ideja te zamisli: bistvo Vilenice je namreč v tem, da se fenomen Srednje Evrope utrdi, oživi in položi v zavest širše kulture in sveta.

Skratka, Vilenica ni utopija, niti siccija, kajti izraža srednjeevropsko posebnost različnosti v prostoru med vzhodno in zahodno kulturno civilizacijo. Vilenica je prišla ob pravem času, je naglasil Taufer, in s pravim materialom - književnostjo, ki je eden najvažnejših elementov srednjeevropske kulture. Vilenica tudi opozarja na to, da zblíževanje med narodi ni samo stvar politike, ampak gre predvsem za globoko povezanost med različnimi človeškimi usodami.

Toliko torej o včerajšnji tiskovni konferenci, na kateri so predstavili tudi zajetno publikacijo o Vilenici in potarnali, da so sredstva iz različnih skladov nezadostna. Še sreča, pravijo prireditelji, da sta se v kolesje vpregla tudi dolinska občina in Tržaška kreditna banka, ki omogočata gostovanje na Tržaškem (to bo jutri).

Sporod letošnje Vilenice, ki bo potekala v Ljubljani, Trstu in na slovenskem Krasu (prihodnje leto računajo, da tudi v Celovcu, s čimer bi zaobeli celotni slovenski jezikovni prostor) je natrpan in bogat, a ga na tem mestu ne bi ponavljali. Odkrijemo pa lahko najzanimivejšo »skrivnost« celotne prireditve: letošnji dobitnik mednarodne literarne nagrade Vilenica 88 je madžarski pisatelj Peter Esterhazy. Peter Esterhazy, rojen 1950 in po študiju na budimpeštanski univerzi matematik, je s svojim matematičnim razmišljanjem o jeziku in razumevanjem jezika kot holograma ter sveta kot množice, čemur je pridružil ironično igrivost, značilno za neovantgardistična prizadevanja, skušal premagati tragiko Bivana ter razvijati novo pripovedno tehniko in nov slog. Temeljno pisateljevo prizadevanje ni namensko literarnega proizvoda, marveč predvsem njegova estetska in etična suverenost. Nagrado bodo madžarskemu pisatelju podelili na intimni slovesnosti v kraški jami pri Lipici, kjer bo v soboto tudi literarni večer članov Društva slovenskih pisateljev.

Vilenica 88 se torej uvršča v kulturno zavest kot eminenten kulturni dogodek, ki bo kljub odsotnosti nobelovca Czesława Miłosza (zaradi bolezni) potrdila izjemen ustvarjalni potencial srednjeevropskega prostora.

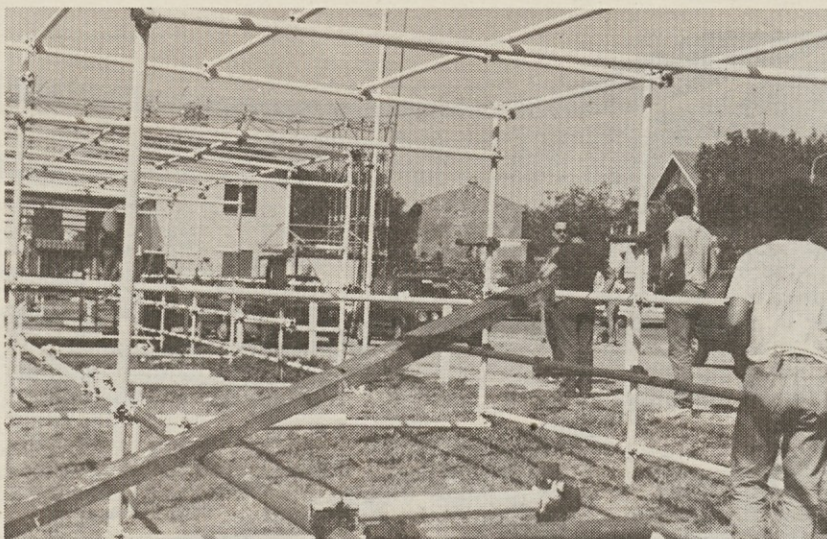
MARIJ ČUK

Otvoritvena slovesnost v Boljuncu ob 18. uri Jutri začetek Kmetijskih dnevov v navzočnosti odbornika Turella

Jutri, 9. septembra, ob 18. uri se bodo začeli v Boljuncu Kmetijski dnevi. Gre za 7. izvedbo zapovrstjo. Številka sama nam pove, da se je prireditelj, ki je svojega dne nastala tako rekoč iz nič, prelevila v stalnico, ki nam vsako leto naznani, koliko bije ura malce shiranemu kmetijstvu na Tržaškem. Tokrat bodo »dnevi« zado- bili še prav poseben pečat, saj se bo otvoritvene slovesnosti prvič udeležil tudi deželni odbornik za kmetijstvo Vinicio Tufello. Pa ne samo zato.

Kakor upravičeno trdi predsednik pripravljalnega odbora Boris Mihalič, ki bo kot pristojni odbornik pri dolin- ski občini manifestacijo tudi odprl, se v prizadevanjih za preporod kmetij- skih dejavnosti v naši pokrajini ne moremo in ne smemo omejevali zgolj na deklarativnost, temveč je treba za- hteve po drugačni, odprtejši in učin- kovitejši politiki do tistih, ki delajo na zemlji, utemeljiti. To pa je mogoče samo tako, da odgovornim pri priči pokaže, česa je kmet sposoben. No, organizator »dnevov« si je zastavil ravno ta cilj: z razstavami in siceršnji- mi prikazi dopovedati, da kmetje tu pri nas ne delajo nič slabše kot drugje, da tudi sama štiridnevna manifestacija ne zaostaja za nobeno drugo v naši deželi in da je torej nujno treba pri- sluhniti pridnosti in podjetnosti ter jima pomagati in ju še spodbujati.

Kmetijski dnevi pomenijo torej ne- nadomestljivo sredstvo za ovrednote- nje kmetijstva. Tudi zato, ker prispe- vajo k širšemu seznanjanju meščanov s problemi, ki so jim žal v veliki meri tuji, zaradi česar ne znajo pravilno ce- niti kmečkega dela in vsega tistega, kar od njega imajo. Tega pa res ni malo in to gotovo ni samo tisti radič, ki so ga nekateri mestni politiki imeli v zobeh za časa kolonkovskih razlasti- tev, pa tudi ne tista savana ali karže- bodi, kot je hotel tukajšnji italijanski

V Boljuncu se mrzlično nadaljujejo dela za pripravo prireditvenega prostora pred jutrišnjim začetkom Kmetijskih dnevov (Foto Magajna)

dnevnik te dni prikazati območje, kjer hočejo postaviti sinhrotron, češ, še za tistih par bazovskih krav ni dovolj paše... In še: kmetijski dnevi omogoča- jo množitev stikov med tukajšnjimi kmetovalci in njihovimi kolegi iz šir- šega alpejadranskega območja, to pa pomeni hvaljevedno usmerjanje v mednarodno sodelovanje in solidar- nost.

Toda pogledjmo, kakšen bo spored. Jutri ob 18. uri bo, kot rečeno, otvorit- vena slovesnost, na kateri bodo tudi udeleženci mednarodnega literarnega natečaja Vilenica 88. Uro pozneje bo družabnost s prigrizkom v priredbi Tr- žaške trgovinske zbornice, ob 20.30 pa predstavitev nove knjige priznanega agronoma Vitjana Sancina »Satje z našega vrta«.

V soboto ob 9.30 odprtje sejma pra- šičev, od 11. do 17.30 ogled molzišča

Zadruga Dolga Korona in ob 18. uri okrogla miza »Bodočnost tržaškega kmetijstva: proizvodne ureditve in novi podjetniški prijem« (uvodno po- ročilo prof. Mario Prestamburgo).

V nedeljo od 9. do 13. ure ogled Ko- košje farme O. Kraljič v Prebenegu, ob 9. uri v Boljuncu srečanje predst- avnikov pobratenih občin s prireditelji »dnevov«, ob 9.30 okrogla miza »Izkuš- nje in perspektive kmečkega turizma« in ob 15.30 ocenjevanje najboljših živi- ne s strokovnim komentarjem izve- denca sivo-rjave pasme.

V ponedeljek ob 19. uri nagraditev špronov in uro pozneje okrogla miza »Lovci in varstvo okolja« pod vo- dstvom novinarja Vojmirja Tavčarja.

D. G.

Predstavitve repertoarja za sezono 1988/89 Prijetne in zabavne predstave v Contradi

Uvod v novo sezono je kot rojstvo otroka — s to prispodobno je Orazio Bobbio uvedel včerajšnje predstavi- tev novega repertoarja gledališča La Contrada za sezono 1988/89. Novi re- pertoar vključuje devet »prijetnih in zabavnih« predstav, od katerih bo dve izvedla La Contrada, ostalih sedem pa bo gostovanj. Ob tem bo Contrada izven abonmaja ponovila tudi uspeš- nico iz lanske sezone Due paia di cal- ze di seta di Vienna. Srečanje v dvo- rani Cristallo je bilo obenem tudi pri- ložnost za pregled dosedanjih dejav- nosti Contrade, težav, s katerimi se srečuje to gledališče, in novosti v novi abonmajski sezoni.

Bobbio je v svojem nagovoru podčr- tal nekaj podatkov, ki nedvoumno go- vorijo o rasti Contrade. Število abon- majev se je od sezone 1983/84 do lan- ske sezone zvišalo od 186 na 4.671. Lani je gledališče pripravilo 6 pred- stav, opravilo 205 prireditev v vsej Italiji (od teh 134 v naši deželi). Pred- stave v gledališču Cristallo si je v l- lansk sezoni ogledalo skupno 61.121 ljudi; od teh je 9.617 sledilo priredit- vam za otroke.

Tako široko razvejana dejavnost Contrade in zanimanje za italijanski Teatro stabile in Slovensko stalno gledališče kažejo, da je želja po gle- dališču v Trstu zelo velika, je pouda- ril Bobbio, in pri tem izrecno omenil, da med tremi tukajšnjimi gledališki- mi hišami ni prišlo do trenj in nesog- lasij, da bi si le-te zagotovile čim več gledalcev.

Odgovor Tržačanov na gledališko ponudbo je skratka zadovoljiv. Isto pa ne moremo reči za odziv tukajšnjih krajevnih uprav, je plemično prip- omnil Bobbio. Contrada je sicer pre- jela pomenljiv prispevek ministrstva za prireditve, s Pokrajino že nekaj let sodeluje pri pripravi Vabila v gleda- lišče za mladino, in to je tudi vse. Tr-

žaška občina in Dežela nista doslej podprli gledališke dejavnosti Contra- de, s čimer bi lahko gledališče nudilo ljubiteljem odrske umetnosti še več od tistega, kar zmora v sedanjih raz- merah.

Po tej plemični noti je bil na vrsti repertoar. La Contrada bo dvignila zavese nad letošnjo sezono v soboto, 8. oktobra, s komedijo *Marinaresca* Carpinterija in Faragune v lastni pro- dukciji. Nastopili bodo med drugimi Ariella Reggio, Mimmo Lo Vecchio in Orazio Bobbio. Drugo delo, ki ga bo predstavila Contrada, bo drama Alek- seja Arbuzova *Stari svet*, v kateri bosta igrala Ariella Reggio in Carlo Mantegna. Po postavitvi Dunajskega tanga Petra Turrinija in Ure ljubezni Josefa Topola bo Contrada s Starim svetom nadaljevala na poti predst- avitve avtorjev iz vzhodne Evrope.

Gostovanja bo novembra začela skupina Lune: predstavila bo varieté *Sentimental* Pietra Favarija s Čohi- jem Ponzonijem v glavni vlogi. De- cembra bo na vrsti gostovanje ne- nepeljske skupine Geppy Glejeseja s komedijo Georgesa Feydeaua *La pal- la al piede*. Nosilni vlogi bosta tol- mačila Arnoldo Foà in Mila Vannucci. Januarja bo rimska skupina Produzio- ni Sagitarii predstavila *Dvoboj* Anthonyja Shafterja z Renatom de Car- minejem in Giancarlom Zanettijem. Dve farsii *Daria Foja* je naslov pred- stavi, ki jo bodo igralci milanskega Teatro Filodrammatici izvedli sredi februarja. Valeria Valeri in Paolo Fer- rari bosta protagonista komedije Ala- na Ayckbourn *Resnično lažnjivci* v postavitvi rimskega Teatro moderno. Na vrsti bosta še Pirandellova kome- dija *Tutto per bene* z Gianrico Tedeschijem in Shawova *Milijarderka* z Lauretto Masiero, s katero se bo a- prila končala letošnja 7. sezona Con- trade.

Koristna navodila za preprečevanje gozdne stekline

Urad za živinozdravstvo pri KZE je po ugotovitvi primera stekline na Kra- su objavil nekaj koristnih navodil ob- čanom, kako preprečiti okužbe s stek- lino. Prvo zadeva lastnike psov: ti mo- rajo poskrbeti, da bodo psi v prostorih odprtih javnosti privezani in da bodo imeli na sebi nagobčnik. Poskrbeti morajo tudi, da pravočasno obvestijo Urad za živinozdravstvo pri KZE o morebitnem begu živali ter o vsakr- šnem možnem simptomu virusa, ki bi se pojavil pri živalih, kot na primer: sprememba značaja, napadlost, pa- raliza, težava pri hranjenju.

Kdor najde mrtvo divjo žival, se ne sme dotakniti mrvovine, ampak mora pravočasno obvestiti Urad za živinoz- dravstvo pri KZE (tel. 820026) ali po- krajinski odbor Italijanske zveze lov- cev (tel. 61367). Lovci srn morajo ple- nu pravočasno odstraniti glavo, tisti pa, ki nameravajo plen prodati, se mo- rajo za dovoljenje obrniti na pristojno zdravstveno službo. Kdor pa bi želel ohraniti trofejo, mora glavo z rogov- jem primerno razkužiti.

Spoštovanje teh navodil bi morala po mnenju odgovornih pri uradu za živinozdravstvo preprečiti, da bi se »gozdna« steklina spremenila v »mes- tno«.

Svetovalca Martone in Cordara terjata od Pokrajine pojasnila Kritike KPI o preureditvi umobolnice

Cerkvica v zgornjem delu parka bivše umobolni- ce, ki naj bi ga korenito preuredili (Foto Magajna)

Urbanistična in arhitektonska usoda bivše pokra- jinske umobolnice je vedno bolj negotova. Pokrajins- ka uprava je sicer na začetku poletja javno in glas- no obvestila, da so začeli gradbena dela za preuredi- tev paviljona T, to je zgornjega dela parka umobol- nice, kjer so bar 11 posto delle fragole, cerkev in mizarska delavnica. Poleti je podjetje Consorzio Nordest res začelo delati na tem področju, vendar so zaradi pritiskov Urada za spomeniško varstvo prekri- nili dela (Pokrajina namreč ni obvestila Urada o vse- bini načrta, čeprav je umobolnica med zaščitnimi arhitekturnimi spomeniki).

Netočnosti pri izvajanju podrobnostnega načrta za obnovo umobolnice, ki ga je pokrajinska upra- va sprejela 28. novembra 1985, pa naj bi bilo nič koliko. O teh sta na včerajšnji tiskovni konferenci spregovorila predstavnik pokrajinske svetovalske skupine KPI Ezio Martone in arhitekt Pietro Corda- ra, ki med drugim ostro kritizirata tehnične izbire arhitektov Bartolija, Dambrosija in Varinija, ki so izdelali načrt.

Kot sta razložila Martone in Cordara, naj bi se nepravilnosti začele že z odobritvijo podrobnostne- ga načrta (kateremu je KPI nasprotovala že od začet- ka, ker bi z večnadstropnimi stavbami popolnoma izmutili izvirno podobo umobolnice, ki je med naj- zanimivejšimi arhitekturnimi spomeniki z začetka stoletja in ki ga je mogoče primerjati s slovitim du- najskim Steinhofom). Pokrajinska uprava namreč nima pristojnosti, da odobri urbanistične podrobnos- tne načrte, kar je v pristojnosti Občine. Kaže pa, da Občina tega ni nikoli storila. Kljub temu je Pokraji- na poverila že omenjenim arhitektom nalogo, naj izdelajo še integrirani načrt posegov, s katerim je

uprava lahko izkoristila posebni deželni zakon št. 36 za finansiranje javnih del (zakon podpira načrte, ki prispevajo k zaposlovanju) in prejela devet milijard lir. Aprila lani je Pokrajina sprejela načrt, januarja letos pa je razpisala natečaj za gradbena podjetja. Natečaj (med drugim kaže, da ga niso sklicali po vseh pravilih, zaradi česar so se izključena podjetja obrnila na sodstvo) je zmagalo podjetje Consorzio Nordest. Kmalu nato, ko je podjetje že začelo s po- pravili, pa je Urad za spomeniško varstvo zahteval, da pregleda podrobnostni načrt. Pokrajina torej do- slej še ni prejela gradbenega dovoljenja, ki je obvez- no za preurejanje zaščitnih spomenikov, Občina še ni sprejela podrobnostnega načrta, Dežela pa ga še ni odobrila. Zaradi teh netočnosti pa načrt še ni bil objavljen, tako da ljudje niso imeli možnosti, da bi vložili ugovore. Samo Krajevna zdravstvena enota je doslej kritizirala izbire pokrajinske uprave, ker bi po preureditvi parka ukiniteli že uveljavljene dejavnosti, kot sta bar in mizarska delavnica, ki sta zelo po- membna za vključevanje bolnikov v družbo.

Komunistična predstavnika, ki sta na pokrajinsko upravo že naslovila interpelacijo (isto sta storila tudi občinska svetovalca Pessato in De Rosa, ki hočeta izvedeti, ali je občinska uprava sprejela podrobnos- tni načrt in ali so popravila v skladu z regulacijskim načrtom), sta tudi poudarila, da se pokrajinska upra- va opravičuje z že obrabljenim izgovorom, češ da je morala pohiteti, ker sicer ne bi prejela finančne podpore. Kritična pa sta tudi do dejstva, da javni upravitelji ne gledajo na mesto kot na celoto, pač pa da se ukvarjajo z vsakim mestnim predelom posebej. Z urbanističnega vidika je po njihovem mnenju to zelo škodljivo, ker med drugim ne dovoljuje, da bi izdelali globalen načrt za mestni promet. (bg)

MANUFATURA
PODOBNIK
OPČINE

vabi

prijatelje, kliente in vaščane

NA OTVORITEV PRENOVLJENE TRGOVINE

Ul. dei Salici 1

danes, 8. septembra, ob 19. uri

Plovba z Dioneo ob istrski obali prijetna in osvežujoča, ampak...

Ali ste že kdaj pomislili, da bi se lahko, namesto v vro- čem avtomobilu ali avtobusu, vozili na izlete do Kopra, Izole, vse do Poreča in Pulja z ladjo?

Mnogi so na to ne le pomislili, temveč si takšno prijetno in osvežujočo vožnjo večkrat tudi privoščili. V juliju in avgustu, ko je bila pripeka največja (in ko so bile kolone vozil na mejnih prehodih najdaljše), je bila ladja Dionea, ki vozi s tržaškega pristanišča, oziroma iz Gradeža vse do Poreča in Pulja, kar dobro zasedena s tržaškimi turisti, ki so se ustavljali v raznih krajih - ob četrtkih v vseh večjih in manjših pristaniščih, kot na primer v Kopru, Izoli, Piranu, Umagu, Novigradu in nato v Poreču, v drugih dneh pa v Trstu, Kopru, Poreču in Pulju.

Plovba je lepa in prijetna, so nam povedali v pristanišču, kjer ladja pristaja, ampak...

Kot pri vsaki, je torej tudi pri zadevi z ladjo Dioneo besedica ampak... Vožnja z ladjo na tej progi je namreč predvidena v videmskih sporazumih o maloobmejnem pro- metu. V 29. členu omenjenega sporazuma, ki zadeva uredi- tev osebnega prometa in prevozov po morju, je zapisano: »Ladje, ki opravljajo službo na progah, ki sta jih vzpostavili obe pogodbeni stranki, ne smejo prevažati potnikov med pristanišči drugega območja.«

Kaj to pomeni? To pomeni, da se lahko potniki vkrcava- jo na ladjo v Trstu ali Gradežu in tu plačajo vožnjo, seveda

v lirah. Ladja na poti iz Trsta sicer pristaja v krajih, ki smo jih že omenili, ne more pa sprejemati jugoslovanskih potni- kov. Ko se vrača iz Poreča ali Pulja, pa lahko ponovno sprejme samo potnike, ki odhajajo ponovno v Trst, oziroma v Gradež, kjer je pravzaprav glavno pristajališče ladje Dio- nea.

Potniki plačajo za vožnjo v istrske obmorske kraje v lirah, ko se vračajo, pa morajo plačati v dinarjih.

Sedaj nameravajo postaviti na omenjeno pomorsko pro- go novo, bolj moderno ladjo, ki naj bi zamenjala staro in že dotrajano Dioneo. Zato se je tudi pojavilo veliko vprašanj, ki pa se vsa vrtijo okrog glavnega problema: zakaj ne bi mogli potovati na tej edini pomorski progi potniki med katerimakoli dvema pristaniščema in plačati vožnje v lirah ali dinarjih?

Seveda je to vprašanje videmskih sporazumov, torej spo- razumov, sklenjenih med dvema državama, ki jih ni mogo- če spreminjati le na osnovi pisma, zahtev in želja potnikov. Morda pa bi le kazalo, da bi zadevo dobrodu premislili tisti, ki lahko takšne probleme načenjajo in jih z dobro voljo lahko tudi rešujejo na osnovi interesov ne samo obeh držav, ampak tudi prebivalcev obmejnih področij.

NEVA LUKEŠ

Ladja Karin B baje ne bo prišla v Trst

Vlada še vedno išče »žrtve«

strupenih snovi pa noče nihče

Karin B in meje razvoja

Friedrich Nietzsche je v knjigi Tako je govoril Zarathustra zapisal bistveni misli: v volji do moči je odkril najgloblje gibalno sveta, svojega nadčloveka pa razumel kot neodvisno bitje, ki uresničuje voljo do moči z ustvarjanjem. V omenjenih mislih razpoznamo osnovi modernega sveta. Naša civilizacija se dogaja kot vrtoglavo iskanje vedno večje moči, dosega pa jo tako, da izdeluje vedno nove načrte in z njimi stalno presega to, kar je v danem trenutku dosegla. Znanost in najnovejša tehnologija sta bistvena elementa v tej tekmi.

Gospodarstvo nasploh in industrija v svoji specifičnosti ne smeta zaostati za nobeno ceno. Neprenehen razvoj je železni zakon in kdor se ne razvija, propade. Še tako majhen podjetnik ve, da ni nikoli dosegel viška. Neprenehoma mora načrtovati, iskati nova tržišča, posodabljaliti svoje obrate. V bistvu mora postajati vedno močnejši, saj ga v nasprotnem primeru prehitijo konkurenca, to pa pomeni, da je izgubil bitko z močnejšim. Isti zakoni veljajo za mednarodne gospodarske družbe. Iznajdljivi menežerji morajo stalno obnavljati in dopolnjevati svoje programe, ustvarjati morajo vedno nove perspektive. To so gospodarski zakoni, v bistvu pa so zakoni moderne družbe in zajemajo vsa področja našega življenja.

Povsem jasno pa je, da človek ne proizvaja samo dobrin in profita. Ob tem proizvaja neverjetne količine odpadkov, zažira se v okolje, maltretira naravo. Onesnaženje se vedno bolj odkriva kot meja določenega tipa razvoja. Razviden je paradoks, da pomeni kopičenje vedno večje moči tudi smrtno nevarnost za človeka, ki to moč ustvarja.

Primer ladje Karin B je dovolj zgovoren. Ko se je Italija, to je ena izmed najbolj industrializiranih držav na svetu, morala soočiti s tako žgocim problemom, je v marsičem odpovedala. Odpovedala je tudi Evropa. Res je, da obstajajo čistilne naprave, vendar pomenijo za podjetja veliko finančno breme, ceneje je poslati strupene odpadke v Nigerijo. Kaj pa se zgodi, ko se odpadki vračajo pred prag naše hiše? Takrat nastane zmeda. Ladje Karin B nihče noče, nočejo je niti evropske države. Po morju pluje kot smrtonosna senca, ki nas plaši. Odpadki, ki jih prinaša, so naši (v metaforičnem smislu), "proizvedle" so jih domače industrije, kljub temu pa se obnašamo kot pred neozdravljivo kužno boleznijo. Ne vemo še, kakšne strupe prenaša ladja, ne vemo, kdo jih bo lahko predelal in s pomočjo kakšnih čistilnih naprav. Obdaja nas občutek nemoči.

Zapisali bomo heretično misel: Tržaška in tudi deželna javnost sta se skorajda zgrozili nad ponudbo družbe Crismani, da bi v Trstu raztovarila ladjo Karin B in spravila na "varno" zaboje s strupenimi odpadki. Ponudba je v resnici nerazumna in Trst ne zasluži, da bi postal smetnjak Italije. Kmalu za tem se je javilo še podjetje iz Pordenona. Očitno pomeni tovor ladje Karin B tudi lepe zaslužke in uveljavitev podjetja, ki bi se lotilo nevarnega dela. V bistvu se obe ponudbi ne oddaljujejo od logike, ki narekuje, da se moramo za vsako ceno boriti za vedno večjo uveljavitev, za prestiž in nenazadnje za zaslužek. V tej logiki delujejo tudi podjetja, ki proizvajajo odpadke, ki danes zastrupljajo zrak, vodo in zemljo. Najbolj so obsojene vredne tisti, ki vse to počnejo v ilegali, resnica pa je, da v sistemih razvitega sveta niso jasno začrtane meje in da varstvo okolja ni vključeno kot bistvena komponenta v bilanco slehernega podjetja.

Ko bo afera v zvezi z ladjo Karin B zaključena, bomo počasi nanjo pozabili. Po svetovnih morjih pa pluje več podobnih ladij, ki prevajajo strupene snovi. Njihove sence začrtujejo našemu razvoju meje, ki jih nečemo videti.

A. M.

Kapitan ladje Karin B še ne ve, kje bo pristal. Včeraj se je namreč v Rimu sestal ministrski svet, ki je sklepal o novih predpisih za odstranjevanje strupenih odpadkov. Ministri so govorili tudi o "strupeni" ladji, sklenili pa niso ničesar. Baje bo treba počakati še nekaj dni, očitno pa je vlada v velikih težavah pri iskanju "talcev".

V pričakovanju vladne odločitve seje tržaški komunistični poslanec Willer Bordon srečal z dr. Manzello, šefom kabineta ministra za zaščito okolja Ruffola. Manzella je poslancu Bordonu dejal, da hipoteze o tem, kam bi usmerili ladjo, ne zadevajo Trsta. K temu pa je dodal, da vlada proučuje možnost, da bi tovor ladje Karin B razdelili in ga poslali v različne kraje. Skratka, italijanska pristanišča bi »bratsko« prevzela strupene sode, vsako po nekaj ducatov. Domnevna rešitev pa diši bolj po političnih računih kot po tehničnih izbirah. Ni nam jasno, kako bi jo v praksi izvedli.

Omenjene izjave nas lahko delno potolažijo, saj Trsta za zdaj niso izbrali in zdise, da ga ne bojo. Morda pa bomo dobili v dar le nekaj strupenih sodčkov...

Tržaška in deželna javnost odločno nasprotujeta ladji Karin B. Včeraj je tudi odbornik Občine Trst Seghene poslal ministrskemu svetu in številnim drugim ustanovam brzojavko, v kateri izraža nasprotovanje tržaškega občinskega odbora pristanku ladje Karin B. V telegramu je med drugim zapisano, da Trst nima primernih prostorov za uskladiščenje nevarnih sodov, poleg tega nima potrebnih naprav za uničevanje strupenih odpadkov. Področje Trsta je majhno in gosto naseljeno, pri tem je Seghene jasno napisal, da podjetje, ki se je ponudilo za raztovarjanje

ladje, ni usposobljeno, tako juridično kot tehnično, za opravljanje tovrstnih del.

Vlada bo morala pri svojih izbirah upoštevati vse elemente, prav gotovo bi pomenila izbira Trsta dokaj neodgovorno dejanje. Jasno pa je, da se vsa italijanska pristanišča borijo proti prihodu ladje Karin B. Resnično ni nihče usposobljen za raztovarjanje tako nevarnih sodov, kar že dolgo časa trdijo organizacije naravovarstvenikov. Njihovo mnenje potrjuje na svoj način tudi huda zadrževanja vlade, ki sicer sprejema nove zakone o strupenih odpadkih, o ladji Karin B pa sklepa s povsem razumljivim strahom. Zdi se, da prisostvujemo žrebanju, ki se ga vsi bojijo, tudi Trst...

Seja tržaškega občinskega sveta odložena v nedogled

Sejo tržaškega občinskega sveta, ki bi se moral sestati jutri, da izvoli novega župana in občinski odbor, so odložili, ne da bi določili nov datum sklicanja. Formalni sklep je sprejel občinski odbor na včerajšnjem sestanku pod predsedstvom podžupana Segheneja, sicer pa je bila odločitev neizbežna po torkovem sestanku tajnikov KD, LpT, PSI, PSDI, PLI in PRI. Kot smo že včeraj poročali, so se na sestanku dogovorili le o sestavi paritetne komisije - dva člana za vsako stranko - ki naj pripravi osnutek programa nove koalicije in ki se bo prvič sestala šele v soboto. Ta popravek naj bi zaključili v enem tednu, šele potem pa bodo prišli na dnevni red najbolj sporne točke, in prvi vrsti seveda vprašanje župana. Medtem se bo morala tudi Lista za Trst odločiti, ali naj vstopi v odbor, ali naj ga podpre od zunaj, ali pa naj preide v opozicijo. Prav tako bo moralo priti do razčiščenja med socialisti in Slovensko skupnostjo in do odprave sedanjega "veta" PSI do stranke lipove vejice.

Skratka, vprašanj na tapeti je nič koliko, stranke stare koalicije pa doslej resnici na ljubo niso pokazale pretirane naglice pri njihovem razreševanju. Tudi dejstvo, da je bila seja občinskega sveta odložena "sine die", kot izrecno poudarja sporočilo odbora, potrjuje, da bo Trst še dolgo brez učinkovite uprave.

Po podatkih Trgovinske zbornice za tržaško pokrajino

V petih mesecih 1.172 prebivalcev manj

Statistični urad Tržaške trgovinske zbornice je objavil poročilo o gospodarskih gibanjih v pokrajini v juniju 1988. Poročilo se pričena z demografskim pregledom, iz katerega razberemo, da je naravna demografska bilanca junija zabeležila padec za 173 enot, saj je bilo 134 živorojenih in 307 mrtvih. Junija meseca je v tržaški pokrajini bilo 266.860 stalno bivačih, medtem ko jih je bilo mesec prej 266.992, leto prej pa 268.558. V sami tržaški občini je 30. junija stalno prebivalo 236.068 ljudi, medtem ko jih je 31. maja 236.211, 30. junija 1987 pa 237.776. Migracijska gibanja pa so zabeležila prebitek, in sicer za 41 enot. Od januarja 1988 je prebivalstvo tržaške pokrajine padlo skupno za 1.172 enot, saj so naravna gibanja zabeležila priman-

kljaj 1.386, migracijska gibanja pa prebitek 214 enot.

A pogledimo, kakšni so podatki o gospodarskih dejavnostih, ki se nanašajo, kot rečeno, na junij 1988. V kmetijstvu ni bilo velikih premikov. Dela na polju so se odvijala v glavnem normalno, čeprav so jih vremenske razmere in še zlasti dež v prvi polovici meseca nekoliko ovirale. Zdravstveno stanje živine je bilo dobro.

Podatki o industrijski proizvodnji se nanašajo na delovanje tržaške ladjedelnice San Marco in podjetij Buton in Sadoch.

Na področju trgovine izstopa podatek, da je prodaja tobaka v juniju 1988 (50.455 kg) padla v primerjavi z lanskim letom (50.998 kg). Na tržaškem ribjem trgu se je prodaja rib in lupi-

narjev povečala v primerjavi z lanskim letom za 19 odstotkov. Za 5 odstotkov se je povečala prodaja zelenjave in krompirja, prodaja sadja pa je padla za 1,4 odst.

Zelo se je izboljšala trgovinska izmenjava po avtonomnih računih med tržaško pokrajino in jugoslovanskim obmejnim pasom, saj je junija 1988 izmenjava narasla za celih 12 odstotkov v primerjavi z lanskim letom in za 5,4 odst. v primerjavi z majem 1988. Uvoz iz Jugoslavije je narasel za 21,4% v primerjavi z lanskim letom, izvoz pa za 1,1%.

Poročilo nadalje prinaša podatke o prometu skozi tržaško pristanišče, ki je junija meseca, v primerjavi z lanskim letom, nazadoval za 28,9%. Nazadovanje je treba v celoti pripisati prometu mineralnih olj, ki se je od lanskega leta zmanjšal za 41 odstotkov, in sicer z 1.646.514 ton na 970.644, medtem ko je promet ostalega blaga porastel za 16,5% (s 514.117 ton na 441.299).

Število zaposlenih je konec junija poraslo za 150 enot, vendar natančnejša analiza pove, da je na 1.041 novo zaposlenih kar 528 oseb zaposlenih na podlagi posebnih pogodb (part-time in terminkskih). V seznamih brezposelnih pa je 30. junija bilo vpisanih 8.365 oseb.

Jutri dopoldne v Trstu

Vrh jadranskih dežel

Alpe-Jadrana o algah

Jutri bo v Trstu vrh jadranskih dežel oziroma republik Delovne skupnosti Alpe-Jadran. Zbrali se bodo predstavniki Furlanije-Juljske krajine, Veneta, Slovenije in Hrvaške, da bi razpravljali o izrednem morskem cvetenju, ki smo mu bili priča v zadnjem mesecu dni. Izredno razmnoževanje alg je vzbudilo precej bojazni med turisti in pravi alarm med turističnimi delavci, ribiči, javnimi upravitelji in naravovarstveniki. Prav je, da se nanj ne pozabi zdaj, ko je v glavnem že pojenjal, saj je vsem jasno, da se bo po vsej verjetnosti v bodočnosti še ponavljal in verjetno v vse hujših oblikah, razen če se ne bo kaj učinkovitega ukrenilo.

Srečanju bo predsedoval odbornik za okolje Furlanije-Juljske krajine Armando Angeli, svojo navzočnost pa so naznanili odborniki za urbanistiko in zaščito okolja v deželi Veneto Camillo Cimentti, predsednik republiškega odbora za zaščito okolja in prostor-

ske načrtovanje SR Slovenije Tomaž Vuga ter predsednik republiškega odbora za javna dela in za zaščito okolja SR Hrvaške Slavno Brezović. Z njimi bodo seveda na posvet prišli razni strokovnjaki, zlasti morski biologi.

V delegaciji Furlanije-Juljske krajine bodo poleg odbornika Angelijskega funkcionarji deželne uprave za okolje, ravnatelj upravnega konzorcija Laboratorija za morsko biologijo iz Trsta prof. Guido Bressan, prof. Giuliano Orel z oddelka za biologijo tržaške univerze in ravnatelj večpodročne službe Tržaške krajevne zdravstvene enote za preventivo dr. Manlio Princi.

Srečanje bo potekalo v dopoldanskih urah na sedežu deželnega odbora v Trstu. Tu bo ob koncu vrha tudi tiskovna konferenca, na kateri bodo predstavniki štirih jadranskih dežel oziroma republik Delovne skupnosti Alpe-Jadran obrazložili časnikiarjem rezultate posveta.

Rekordna udeležba na glasbenem natečaju

Città di Trieste

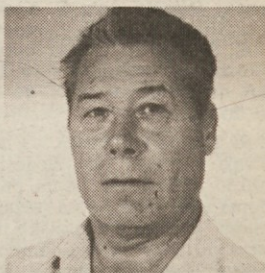
Glasbenega natečaja "Città di Trieste", ki ga prirejajo že 35. leto zaporedoma, se letos udeležuje rekordno število glasbenih ustvarjalcev. Do 31. avgusta, ko je zapadel rok za predstavitve partitur, so prireditelji prejeli 132 novih in še neizvedenih skladb za simfonični orkester, ki so jih predstavili skladatelji iz 27 držav. V primerjavi z lanskim natečajem je število prejetih partitur naraslo za deset odstotkov. 112 partitur je prispelo iz evropskih držav (iz Italije, ZR Nemčije, Velike Britanije, Bolgarije, Francije, Nemške demokratične republike, Poljske, Avstrije, Španije, Švedske, Belgije, Češkoslovaške, Jugoslavije, Švice, Madžarske in iz Romunije), dvajset pa iz izvenevropskih držav (iz ZDA, Brazilije, Kitajske, Japonske, Izraela, Argentine, Avstralije, Kanade, Ekvadora, Malezije in iz Nove Zelandije).

Mednarodna žirija, ki bo imela težko nalogo izbrati najboljši izdelek, se bo sestala v ponedeljek, 12. septembra, v hotelu Riviera v Griljanu. Letos sestavljajo žirijo — poleg glavnega tajnika natečaja Aristideja Buftulinija in organizacijskega tajnika Adriana Dugalina — še glasbeni kritiki in izvajalci Carlos Roque Alsina iz Francije, Robert Mann iz ZDA, Erhard Groskopf iz ZR Nemčije, Ivo Petrić iz Jugoslavije ter Franco Donatoni, Marcello Panni ter Francesco Pennisi iz Italije.

Natečaj so prvič priredili leta 1950 na pobudo tedanjega tržaškega župana Giannija Bartolija. Leta 1962 je natečaj dobil mednarodni značaj, leta 1968 pa ga je Svetovna zveza za mednarodne natečaje (Fédération mondiale des concours internationaux) uvrstila med najbolj prestižne mednarodne glasbene natečaje, ki jih je trenutno 79.

† Dne 6. t. m. nas je zapustil naš dragi mož, tata, nono in brat

Pepi Trampuž

Pogreb dragega pokojnika bo danes, 8. t. m., ob 13. uri iz bolnice v Trzinu v šempoljsko cerkev.

Žalostno vest sporočajo žena Elda, sin Davorin, hčerka Vedrana z družino, nečaki, brata, sestre in drugo sorodstvo.

Praprot, Nabrežina, Prosek, 8. septembra 1988

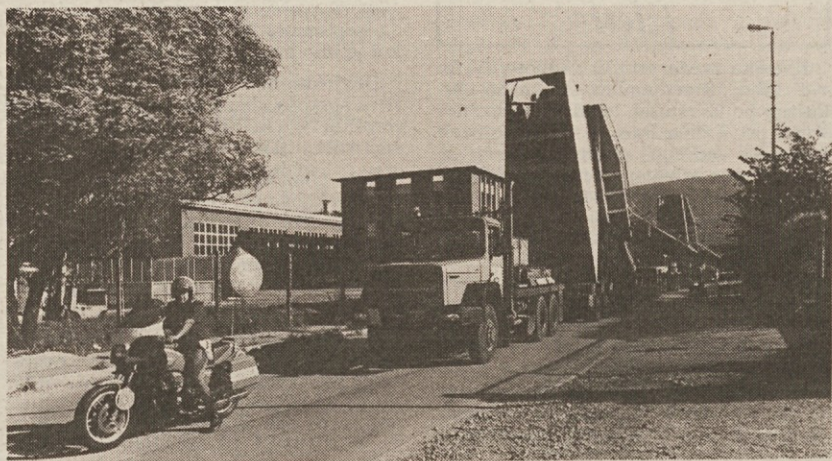
Ob težki izgubi podpredsednika Pepija Trampuža izreka ženi Eldi, sinu Davorinu in hčeri Vedrani najgloblje sožalje

Vaška skupnost Praprot

Ob prerani izgubi dragega Pepija Trampuža izreka Samu in družini Trampuž najiskrenejše sožalje

Godbeno društvo Nabrežina

Odpeljali orjaška jambora

Iz delavnice Orlando v Ul. Ressel so včeraj pripeljali res izreden tovor. Gre za dva ladijska jambora, široka približno 8 metrov in visoka 30 metrov. V delavnici Orlando so jambora izdelali po naročilu podjetja Fincantieri iz Ancone, za prevoz pa je poskrbelo tverda Mantini, ki je v Trstu edina specializirana za takšne prevoze.

V industrijski coni kako uro ni bilo mogoče uporabljati telefonov, saj je bilo treba pred izjemno velikima jamboroma sproti "umakniti s ceste" telefonske žice in celo prometne znake. V pristanišču so jambora naložili na vlačilec s prikolico, dolgo 60 m in široko 20 m.

September - čas šager in izletov

Lep in topel september vabi še vedno naše ljudi na razne šagre in praznike. Seveda ni teh prireditev sedaj toliko, kolikor jih je bilo v juliju in avgustu. So pa zato tiste, ki so na programu, še bolj dobrodošle in dobro obiskane.

Tako je na primer v Gropadi, kjer je domače KD Skala, kot vsako leto, organiziralo svojo tradicionalno šagro. Šagra se je začela že preteklo soboto in bo trajala do nedelje. Vsak večer zabavata številne goste iz okoliških vasi in mesta ansambla Venera in Happy Day, za jedčo in pijačo pa so poskrbeli člani društva in domačini. Ne manjkajo tako različne dobrote, slaščice, predvsem pa si lahko udeleženci privoščijo izvrsten golaž s srnjakom.

V soboto in nedeljo bo vaški praznik v Lonjerju. Organizatorji praznika, KD Lonjer-Katinara in ŠD Adria, si samo želita lepo vreme. V soboto bo goste zabaval ansambel Mara in njena skupina, v nedeljo popoldne pa bo kulturni program, v katerem bo nastopil priznani harmonikar Zoran Lupinc. Zvečer pa bo za ples in zabavo poskrbel ansambel Zvezde z Opčin.

Prirejanje praznikov in domačih šager pa ni edina dejavnost naših društev in organizacij v tem času. Medtem ko so številni zbori že začeli z rednimi pevsкими vajami, imajo drugod na programu razne izlete.

Tako so na primer člani Društva slovenskih upokojencev v Trstu odpotovali danes zjutraj z avtobusom na enodnevni izlet v Oglej in Gračevo. Izleti so ena najbolj priljubljenih dejavnosti društva, ki nudi svojim članom priložnost za ogled zanimivih krajev, pa tudi priložnost za družabnost.

Za nedeljo, 11. t. m., sta napovedana dva izleta: KD Barkovlje popelje svoje člane in prijatelje na izlet v Kamnik, SPDT pa prireja avtobusni izlet v Karinske Alpe.

Za ta mesec je napovedanih še nekaj izletov: Kmečka zveza pripravlja za soboto, 17. t. m., strokovno ekskurzijo po Gorenjski, SDPT prireja v soboto in nedeljo, 17. in 18. t. m., izlet z osebnimi avtomobili na Planino Jezero, kjer bo srečanje s člani pobratenege društva Integral iz Ljubljane. Od 23. do 25. t. m. pa prireja izlet v München (nacistično taborišče Dachau) KD Rdeča zvezda.

Na sliki (foto Magajna) šagra v Gropadi.

Zlata poroka na Kolonkovcu

Pri Čokovih na Kolonkovcu je danes velik praznik. Marčelo in Melita Čok praznujeta namreč v krogu svojih dragih zlato poroko. Slavljenka izhaja iz znane škedenjske vrtnarske družine Mislej, njen mož pa je prava domača korenina. Sin vrtnarja, tudi sam vrtnar, kot njun sin Marčelo, ki torej zvesto nadaljuje staro družinsko tradicijo ob pomoči staršev, ki mu v primeru potrebe še danes priskočita na pomoč pri napornem delu na polju. Čestitkam družine in prijateljev se pridružuje tudi naš dnevnik.

Predavanje na dolinskem županstvu

Kako proti škodi po slabem vremenu

Suša pa tudi burja in mestoma toča so zadnje čase prizadejale našim kmetom nemalo škode. To velja še zlasti za vinogradnike: ti imajo probleme z zorenjem grozdja, ki bodo verjetno vplivali tudi na trgatve oziroma na pripravo vina. Da bi pomagala trtojcem in kletarjem prebroditi te težave, bo Kmečka zveza priredila nočjo ob 20.30 v sejni dvorani dolinskega županstva predavanje o tem, kaj in kako je treba ukrepati za ublažitev posledic po ujamih. Poleg izvedencev KZ bo vinogradnikom iz dolinske občine strokovno spregovoril inž. Miran Vodopivec iz Sežane.

razna obvestila

ŽPZ I. Grbec - Škedenj obvešča pevke, da bo prva pevska vaja jutri, 9. septembra, ob 20.30. Nove pevke se lahko pridružijo vsak ponedeljek in petek od 20.30 do 22. ure v prostorih KD I. Grbec, Ul. di Servola 124.

Slovenski Dijaški dom S. Kosovel v Trstu, Ul. Ginnastica 72 in Campo S. Luigi 11, tel. 573141 ali 573142 vpisuje in daje informacije za šolsko leto 1988/89 vsak dan, razen sobote, od 9. do 12. ure in od 15. do 17. ure.

TPPZ P. Tomažič obvešča, da bo prva pevska vaja v sezoni 1988/89 jutri, 9. t. m., ob 20.30 v Bazovici. Vrata Partizanskega doma v Bazovici so na stežaj odprta vsakomur, ki ljubi partizansko in ljudsko pesem. Pridite, da napolnimo vrzel naših umrlih tovarišev pevcev, ki so s pesmijo opevali našo slavno epopejo na narodnoosvobodilne borbe in odpornosti gibanja.

MPZ Glasbene matice obvešča, da predvideno letovanje v Poreču odpade.

Mladinska sekcija SSK sporoča, da se akcija zbiranja podpisov v podporo delovanja ODBORA ZA VARSTVO ČLOVEKOVH PRAVIC IZ SLOVENIJE nadaljuje. Podpisati je mogoče ob sredah in četrtkih od 18. do 20. ure v Ul. Machiavelli 22, vsak dan pa v Tržaški knjigarni v Trstu in Katoliški knjigarni v Gorici.

razne prireditve

Vaški praznik v Lonjerju. V soboto, 10. in nedeljo, 11. t. m., bo v Lonjerju VAŠKI PRAZNIK, ki ga organizirata KD Lonjer-Katinara in ŠD Adria. V soboto zvečer bo igral ansambel Mara in njena skupina, v nedeljo pa bo v popoldanskih urah kulturni program, na katerem bosta igrala na frajtonarco Zoran Lupinc in Oskar Kjuder, zvečer pa bo igral ansambel Zvezde z Opčin. Vabljeni!

razstave

V TK Galeriji - Ul. sv. Frančiška 20 - je na ogled razstava grafik slovenskih mojstrov.

V konjušnici v Miramarskem parku je odprta razstava z naslovom NOVE MEJE v ARHITEKTURI, ki prikazuje stvaritve arhitekta Maksa FABIANIJA. Urnik: od 10.30 do 18.30.

V Kraškem muzeju v Repnu je odprta razstava ČLOVEK IN LES. Razstava bo odprta do 23. oktobra, pripravil jo je Odsek za zgodovino pri Narodni in študijski knjižnici v sodelovanju z odborništvom za kmetijstvo Tržaške pokrajine. Urnik: od ponedeljka do petka od 17. do 20. ure, ob sobotah in nedeljah od 16. do 21. ure.

Na sedežu Letovišarske ustanove v Sesslanu razstavlja do 24. t. m. avstrijski umetnik Tassilo BLITTERSDORFF.

V Beneški hiši v Miljah - Calle Oberdan - je na ogled razstava likovnikov Ermanova Barovera in Carla Fontane.

V tržaški Občinski galeriji bo od četrta, 15., do ponedeljka, 25. t. m., razstavljala svoja dela slikarka Anita TONEATTI. Razstava bo odprta po običajnem urniku.

V galeriji Cartesius - Ul. Marconi 16 - bodo v soboto, 10. t. m., ob 18. uri odprli razstavo graverjev pod naslovom "Tri + Tri".

V prostorih "Caffè Stella Polare" razstavlja svoja olja slikar Glauco DIMINI. Slike so na ogled do 3. oktobra vsak dan razen nedelje.

čestitke

Danes goduje **MARJUČA AGOSTINI**. Še mnogo zdravja in veselja ji voščijo Anica, Anita in Ema.

Danes praznujeta srebrno poroko **MARIJA in BERTO VIDALI iz Banov**. Še na mnoga zdrava skupna leta jima želijo vsi, ki ju imajo radi.

Danes praznuje naša draga nona **BERTA 80 let**

Prisrčno ji čestitajo in želijo še mnogo zdravih in srečnih let vnuki **Nadja in Andrej, Valter, Tanja, Suzi** ter pravnuka **Jernej in Neža**.

šolske vesti

Zgodiška občinska uprava obvešča, da bo zaradi strokovnega seminarja za vzgojiteljice začetek šolskega leta 1988/89 v občinskih vrtcih v ponedeljek, 12. septembra 1988, in ne 5. septembra, kot je bilo predhodno domenjeno.

Devinsko-nabrežinska občinska uprava sporoča, da se bo pouk v občinskih otroških vrtcih začel v ponedeljek, 19. septembra 1988, ob 8. uri.

Šola Glasbene matice - Trst obvešča, da je vpisovanje novih gojencev za šolsko leto 1988/89 še jutri, 9. septembra, od 8.30 do 12.00 na šoli - Ul. R. Manna 29 - tel. 418605. Obenem naprošča gojence, ki še niso potrdili vpisa, da to storijo čimprej.

Glasbena matica vpisuje nove gojence na podružnicah po naslednjem razporedu: Nabrežina - v torek, 13. t. m., od 17. do 19. ure, Prosek - v torek, 13. t. m., od 18. do 20. ure, Boljunec - v sredo, 14. t. m., od 17. do 19. ure ter Milje - v ponedeljek, 19. t. m., od 14. do 18. ure.

Glasbena matica obvešča, da bodo popravni izpiti iz teorije in solfeggia v ponedeljek, 12. t. m., ob 15.30.

Sindikat slovenske šole javlja, da bo od 12. t. m. na šolskem skrbništvu objavljen koledar za sklicanje suplentov pokrajinskih lestvic za poučevanje v šolskem letu 1988/89.

GIORNATE DELL'AGRICOLTURA

KMETIJSKI DNEVI

Pripravljalni odbor vabi vinogradnike iz Tržaške pokrajine, ki bi radi sodelovali na razstavi grozdja v sklopu KMETIJSKIH DNEVOV V BOLJUNCU od 9. do 12. septembra t. l., naj prinesejo po 1 špron vsake vrste grozdja v soboto, 10. septembra, od 8. do 10. ure v tajništvo Kmetijskih dnevo v županstvu v Dolini ali v tehnične urade okoliških občin. ŠPRON naj ima 1 ali 2 grozda na rozgi veji z 2 ali 3 listi.

KD SKALA

iz Gropade organizira od 3. do 11. septembra **TRADICIONALNO ŠAGRO**

Vsak večer vas bosta zabavala ansambla **VENERA** in **HAPPY DAY**. Na razpolago bo, kot vsako leto, izvrsten golaž s srnjakom. **VABLJENI!**

koncerti

ŠTIVANSKA CERKEV

Jutri, 9. t. m., ob 20.30 bo na sporedu prvi izmed treh koncertov klasične glasbe v okviru poletnih prireditev v občini Devin-Nabrežina. Predstavil se bo duo Agostinello - Bini s skladbami Mozarta, Schuberta, Ravela, Satieja in Poulencja.

REPENTABRSKA CERKEV

V nedeljo, 11. t. m., ob 18.00 bo v okviru glasbenih popoldnevov stare in sodobne glasbe, ki jih organizira Gallus Consort v sodelovanju s tržaškim sedežem RAI in Tržaško pokrajino, na sporedu nastop čembalistke Barbare Petrucci.

mali oglasi

OSMICO je odprl v Zgoniku Miro Žigon.

OSMICO ima odprto Jožko Colja v Samotorci št. 21.

OSMICO je odprl Milan Komar pri Domju. Toči belo in črno vino.

OSMICO je odprl Venceslav Legiša v Mavhinjah.

OSMICO je odprl Josip Sancin v Dolini. Toči črno in belo vino.

PRODAM motokaro bremach dizel, nosilnost 15 q, v zelo dobrem stanju. Tel. 200960 v popoldanskih urah.

PRODAM hišo v Tolminu: 3 pritlični, 3 kletni prostori, vrt, ugodna nadzidava. Kupec je lahko tudi Jugoslovčan, ki živi v Italiji ali Jugoslovanka, poročena z Italijanom. Tel. 003865/23143.

POCENI ODDAM črno-beli televizor v zelo dobrem stanju. Tel. 755503.

GOSTILNO dajemo v najem. Tel. 231741.

NUJNO iščem knjige za 1. letnik trgovske šole. Tel. 225219.

IŠČEM knjige za 1. razred strokovnega zavoda J. Stefan: Od antike do danes, Električne meritve in Tehnično risanje. Tel. 228390.

IŠČEM knjige za 1. letnik učiteljskega. Telefonirati v večernih urah na št. 827094.

22-LETNA TAJNICA išče katerokoli zaposlitev. Telefonirati v jutranjih urah na št. 229402.

PROFESORICA ANGLEŠČINE z dolgoletno prakso nudi instrukcije po zmernih cenah. Tel. 003866/33537.

PO UGODNI CENI prodam stanovanjsko prikolico lander graziella 401 (3 ležišča + 1) v dobrem stanju in opremljeno s hladilnikom, pečko in verando. Tel. na št. 040/226131 v opoldanskih urah.

OSEBO večšo uradniškega dela in uradnika, tudi začetnika, zaposli trgovsko podjetje v Gorici. Pismene ponudbe poslati na upravo Primorskega dnevnika v Gorici, Ul. XXIV. maja št. 1, pod šifro "Zaposlitev".

TAKOJ kupim zazidljivo zemljišče v okolici Barkovlj, Grete in Rojana. Tel. na št. 774434.

PRODAM šolske knjige prvega razreda trgovskega zavoda. Tel. 281920.

PRODAM yamaha 550 XT v dobrem stanju. Tel. 300222 - Walter.

PRODAM yamaha teneré, letnik 1985 po ugodni ceni. Tel. 418315 - urnik trgovine.

GOSTILNA NA KRASU išče natakario od nedeljah in praznikov. Tel. 229123.

GROZDJE za črno in belo vino prodam po dogovoru. Tel. od 7. do 8. ure zjutraj na št. 0481/489530.

NUJNO iščem knjige za tretji letnik trgovskega zavoda. Tel. 200564.

PRODAM knjige za klasični licej. Tel. 211016 v večernih urah.

PRODAM knjige za srednje šole. Tel. 772777 v večernih urah.

PRODAM 10 petdesetlitrskih pletenk. Tel. 040/227262.

PRIDNO trgovsko pomočnico takoj zaposli trgovina z oblačili. Pismene ponudbe poslati na Oglasiški oddelk Primorskega dnevnika, Ul. Montecchi 6, 34137 Trst, pod šifro "Trgovska pomočnica".

menjalnica

Ameriški dolar	1365.—	Japonski jen	9,50
Nemška marka	744.—	Švicarski frank	883.—
Francoski frank	217,50	Avstrijski šiling	105,40
Holandski florint	659.—	Norveška krona	198.—
Belgijski frank	35.—	Švedska krona	212.—
Funt sterling	2330.—	Portugalski eskudo	8,50
Irski sterling	1980.—	Španska peseta	10,50
Danska krona	191.—	Avstralski dolar	1060.—
Grška dragma	8,75	Debeli dinar	0,38
Kanadski dolar	1100.—	Drobni dinar	0,38

BCIKB

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

Telef.: Sedež 040/67001
Agencija Domjo 831-131
Agencija Rojan 411-611

7. 9. 1988

S polifonijo do uglednih nagrad

V zadnjih letih se zborovsko petje vedno bolj uveljavlja tudi med italijanskimi someščani. Izraz tega novega zanimanja, do katerega smo zaradi dolgoletne tradicije naših zborov včasih nepozorni, je tudi nagrada, ki jo je pred kratkim osvojil na tekmovanju v Arezzu mešani pevski zbor Mladinskega centra Claret.

Zbor je nastal leta 1985 kot nadaljevanje mlajšega mladinskega zbora in šteje okrog 20 pevcev. Pod vodstvom Fabia Nesbete, ki vodi oba zbora tržaškega mladinskega centra, so razmeroma mladi sestav goji predvsem posvetno

in duhovno polifonsko glasbo. Z repertoarjem, ki je taki številčni sestavi tudi najbolj primeren, nastopa na raznih zborovskih revijah v Trstu in deželi. Tako je bil zbor lani gost Primorske poje, letos pa Junjskih večerov v Dolini. V lanskim sezoni je zbor dosegel visoko uvrstitev na deželni zborovski reviji Corovivo, letošnja druga nagrada v Arezzu pa je prav gotovo učinkovita spodbuda za zbor in za dirigenta, ki je dosegel že marsikateri uspeh tudi s polifonskimi priredbami, še posebno rad pa se ukvarja z renesančno polifonijo.

Kvark v jesenski preobleki

Na televizijske ekrane se spet vrača Kvar-kov svet, poljudnoznanstvena serija, ki jo že nekaj let uspešno pripravlja in vodi Piero Angela. Kvarkov svet se tokrat predstavlja z dvema, med seboj nekoliko različnima nizoma dokumentarcev oziroma reportaž.

Prvi niz bo na sporedu ob nedeljah jutraj (ob 9. uri na RAI 1), začel pa se bo v nedeljo, 18. t. m. Obsegal bo štiri daljše reportaže s skupnim naslovom Potovanje v stari Egipt. Prva bo na vrsti oddaja o grobnicah egipčanskih kraljev, druga bo posvečena številnim templjem, ki so jih stari Egipčani gradili vzdolž reke Nil. V tretji nedeljski oddaji Kvar-

kovega sveta bo govor o življenju in delovnih pogojih egipčanskih obrtnikov, ki so pred tremi tisočletji postavljali in krasili mogočne grobnice. Potovanje v stari Egipt, ki ga je pripravil arheolog in slikar John Romer, bo sklenil prispevek o skritih zakladih, ki se jih človeška roka še ni dotaknila.

Drugi niz dokumentarnih oddaj bo na sporedu v popoldanskih urah (ob 14.05 na RAI 1), in sicer od ponedeljka do četrтка. Niz se bo začel v ponedeljek, 19. t. m., in bo kot ponavadi obsegal vrsto zanimivih prispevkov iz sveta narave.

sklad mitja čuk

jelka cvelbar

Otrok med domom in zavodom

V enaindvajsetem letniku obstoja je v teh dneh izšla druga številka glasila Zveze društev za pomoč prizadetim Slovenije. Kakor vedno, se oslanja na neko glavno temo, ki je tokrat: »Otrok med domom in zavodom«. Kako polna dilem je odločitev staršev, da dajo svojega neboljnjega, prizadetega otroka v zavod, je težko razumeti, posebej če nisi poskusil nečesa podobnega. Vendar Razmišljanje matere, ki uvaja to številko namesto običajne uredniške besede, lahko dovolj prepričljivo pretrse, če smo dovzetni za probleme drugih. O tem le kratek prehod o hčerkinini usodi: »Večkrat se spominjam prvega dne - sprejema v zavod. Koliko časa smo te s tovarišicami pregovarjali, da vendar vstopi. Ti pa si se naslanjala na steno in nisi hotela nikamor; kaj sva z očijem doživljala takrat, je težko opisati. Končno smo te le pregovorili. Hitro smo opravili formalnosti, nato pa sva s solzami v očeh skoraj pobegnili iz zavoda...«

In kakor v odmev na to naslednji članek »Kri-za ob oddaji otroka v zavod«, ki ga podpisuje dr. Franci Hrastar. Iz njega le dovolj zgovorni prvi odstavek: »Odločitev staršev, da oddajo svojega duševno manj razvitega otroka v zavodsko oskrbo, je enako težka kot začetno spoznanje o njegovi prizadetosti. Morda je to spoznanje celo nekoliko lažje, ker takrat še vedno obstaja upanje. Ko pa se odločajo za zavod, zaključujejo del, življenja, ki so ga posvečali otroku in priznavajo krizo, ki je privedla do take odločitve.« V nadaljevanju se avtor pogloblja v razloge, ki privedejo do namestitve prizadetega otroka v zavod.

Marijan Lačen se v članku »V zavod« s podnaslovom »Da ali ne?« dotika med drugim tudi problema, če je taka ustanova, kakršna je zavod, v času, ko »se pojavlja vse več dušebrižnikov in strokovnjakov, ki z imeni integracija, socializacija in normalizacija ali kar naravnost: ekonomskih učinkov, se vedno odločajo v imenu prizadetih oseb o nepotrebnosti institucionalnih ustanov. Po drugi strani pa nekateri vidijo rešitev vseh problemov prav v teh ustanovah.« In pripominja: »Kot večina pojavov v življenju ima tudi to opredeljevanje dve plati.« Sledi analiza negativnih in pozitivnih strani zavodske oskrbe.

Imre Jerebic podaja svoje misli o »Srečanju staršev - dvojni sreči« in ugotavlja, kako so nadvse pozitivna srečanja staršev med seboj in s svojimi otroki v zavodu, ker jim je omogočeno tisto komuniciranje, ki je edino ključ iz zaprtosti in izoliranja družine s prizadetim otrokom.

Neža Osredkar se ukvarja s temo »Starši in duševno prizadeti otroci.« Stiki z domom« je naslov sestavka izpod peresa Barbare Žlebnik in Marjete Hohnjec. Zdenka Fučka piše o obisku

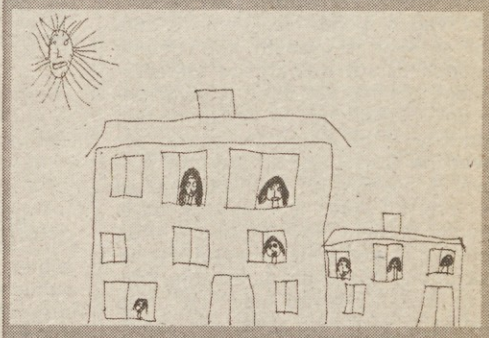
NAŠ ZBORNIK

1988, leto 21, št. 2

VEŠTNIK 604 434 1.1

CIPK 316 2

glavna tema: otrok med domom in zavodom

pri nekdanjih gojencih zavoda. Ida Jurgec je avtorica članka »Obravnava teže in težko duševno prizadetih otrok s posebnimi težavami na področju komuniciranja«.

V sklopu stalnih rubrik je izredno bogata »Iz naših društev in ustanov«. Izredno zanimiv je tu zapis »Ustanovljena je skupina za avtizem«.

V rubriki po Jugoslaviji in svetu naletimo na daljši članek dr. Anteja Došena z naslovom »Psihične motnje pri duševno prizadetih otrocih in možnosti zdravljenja z relacijsko psihoterapijo«. Ugotovitve izhajajo iz opisa družbene skrbi za prizadetega otroka na Nizozemskem, kjer si posebej v zadnjem desetletju prizadevajo za »normalizacijo« in integracijo te populacije v družbo. Nedvomno je zapis zelo zanimiv, pojasnjuje nam, kaj je relacijska psihoterapija, ki temelji na pozitivnem čustvenem odnosu med otrokom in terapevtom, teži pa k izboljšanju psihičnega stanja otroka s težavami.

In čisto na koncu, na platnici o razporeditvi prihodkov Loterije Slovenije. Morda pri nas kdo še ne ve, da so vsa finančna sredstva, ki jih Loterija Slovenija prejme kot izkupiček za vse igre na srečo, namenjena raznim društvom za pomoč tako ali drugače prizadetim osebam.

današnji televizijski in radijski sporedi

 RAI 1	 RAI 2	 RAI 3	 RTV Ljubljana	 TV Koper
11.55 Vreme in dnevnik 12.05 Variete: Portomatto (vodi Maria Teresa Ruta) 13.30 Dnevnik 13.55 Dnevnik - tri minute... 14.00 Portomatto (2. del) 14.15 Film: Joe il rosso (kom., It. 1936, r. Antonello Matarazzo, i. Armando Falconi, Maria Denis) 16.00 Variete: Tanti varietà di ricordi 17.00 Dokumentarec: Pianeta acqua 17.55 Risanka: L'ispettore Gadget 18.15 Filmska šola: Di paesi di città 19.20 Aktualno: Venezia Cinema 1988 19.40 Almanah, vreme in dnevnik 20.30 Zabavna oddaja: Giochi senza frontiere 22.05 Dnevnik - večerne vesti 22.15 Film: Appuntamento con l'assassino (dram., Fr. 1975, r. Gerard Pires, i. Jean-Louis Trintignant, Catherine Deneuve) 24.00 Dnevnik - zadnje vesti 0.10 Literarna, novinarska in znanstvena nagrada Fregene 0.40 Kolesarstvo: dirka po Siciliji (iz Caltanissette)	12.00 Nadaljevanka: Cuore (4. del) 13.00 Dnevnik - ob trinajstih 13.30 Nanizanka: Saranno famosi - Un duo d'eccezione 14.30 Dnevnik 14.40 Variete: Il piacere dell'estate (vodi Bruno Modugno) 16.20 Film: Avanti c'è posto (kom., It. 1942, r. Mario Bonnard, i. Aldo Fabrizi, Adriana Benetti) 17.40 Dnevnik - šport 17.55 Nanizanka: il commissario Köster - Viaggio di lavoro 19.30 Horoskop, vreme, dnevnik, šport 20.30 Nanizanka: Le inchieste del commissario Maigret - Maigret sotto inchiesta 22.00 Dnevnik - večerne vesti 22.15 Variete: Aperto per ferie 23.10 Dnevnik - zadnje vesti 23.20 Atletika: italijansko prvenstvo (iz Milana) 0.20 Filmske novosti 0.25 Film: Gioco mortale (kom., ZDA 1966, r. William Castle, i. Nigel Green, Mary Badham, Linda Lawson, Pat Cardil)	12.00 Aktualno: Magazine 3 13.15 Glasbena oddaja: Jeans 2 14.00 Deželne vesti 14.10 Simfonični koncert: Berliner Philharmoniker Orchestra izvaja Debussyjeve in Ravelove skladbe (dir. Herbert Von Karajan) 15.05 Bezbol: SP (iz Parme) 15.35 Nogomet: mladinski turnir (iz Pescara) 16.10 Film: Vento del Sud (dram., It. 1959, r. Enzo Provenza, i. Renato Salvatori, Claudia Cardinale) 17.45 Nad: Il cappello del prete 18.45 Športni dnevnik: Derby 19.00 Dnevnik 19.30 Deželne vesti 19.45 Dokum.: 20 let prej - Drobci 20.00 Inf. odd.: Otroški laboratorij 20.30 Nanizanka: Professione pericolo 21.20 Dnevnik - večerne vesti 21.30 Film: Gli avventurieri di Plymouth (pust., ZDA 1952, r. C. Brown, i. Spencer Tracy) 23.15 Kult. odd.: Una sera un libro 23.30 Dnevnik - zadnje vesti 23.45 Dokum.: Benetke - Drobci	9.50 Video strani 10.00 Mozaik. Šolska TV: Slovar slikarstva, Slov. ljudska glasbila in godci - trstenke 11.00 Film: Plamenčki (pon.) 16.30 Mozaik (pon.) 17.30 Spored za otroke in mlade: Predigra življenja (poljska nadaljevanka, r. J. Leski, i. G. Barszczewska, W. Kovalski, 4. del) 18.15 Folklor: slovenski ljudski plesi - Dolenjska 18.45 Risanka 19.00 Vremenska napoved in Obzor-nik 19.13 TV Okno in Zrno 19.30 Dnevnik 19.55 Vremenska napoved 20.05 Tednik 21.05 Nadaljevanka: Tretja žena (J. Goll, J. Jarolim, r. Michael Knof, i. Jürgen Reuter, Barbara Schnitzler, 1. del) 22.30 Dnevnik 22.45 Reportaža finala VN Jugoslavije (iz Maribora) 23.15 Video strani	13.30 TVD Novice 13.40 Tenis: turnir Flushing Meadows (posnetki iz New Yorka, posreduje Rino Tommasi) 17.00 Kronika in reportaže: Šport spektakel (košarka, L. A. Lakers - Detroit Pistons, komentirata Dan Petersaon in Andrea Bassani) 19.00 Odporna meja V današnji Odperti meji bodo med drugim naslednji prispevki: BOLJUNEC — Napoved Kmetijskih dnevo - razgovor z Borisom Miha - haličem TRST — Obračun poletnih požarov v Furlaniji-Juljski krajini TRST — Predstavitev nove sezone gledališa La Contrada 19.30 TVD Stičiče 20.00 Nanizanka: I ragazzi del sabato sera 20.30 Tenis: turnir Flushing Meadows (posnetki iz New Yorka), vmes (22.00) TVD Vsedanes

 CANALE 5	1.50 Nanizanka: Spy Force	dei giganti, 10.15 Chopper Squad, 11.05 Ralph supermaxieroe, 12.00 Movin' On 13.00 Otroška oddaja: Ciao Ciao, vmes risanke Lo specchio magico, Bun Bun, Snorky 14.00 Glasbena oddaja: Dee-jay Beach 15.00 Nanizanka: Hardcastle & McCormick 16.00 Otroška oddaja: Bim bum bam, vmes risanke Alice Lulù, Lalabel, Una sirenetka 18.00 Nanizanka: L'uomo da 6 milioni di dollari, 19.00 Chips 20.00 Risanka: Principessa dai capelli blu, 20.15 Maple Town 20.30 Film: Fantozzi (kom., It. 1975, r. Luciano Salce, i. Paolo Villaggio, Anna Mazzamauro) 22.30 Glasbena oddaja: Vent'anni dopo 23.30 Šport: tenis - Turnir Flushing Meadows 0.30 Rubrika: Première 0.40 Nanizanka: Ai confini della realtà, 1.10 Taxi, 1.30 Giudice di notte	17.30 Dokumentarec 18.00 Risanka 20.00 Nanizanka: Squadra speciale anticrimine 20.30 Film: Il presagio (srh., ZDA 1976, r. Richard Donner, i. Gregory Peck, Lee Remick) 22.50 Kviz: Colpo grosso 23.50 Nanizanka: Switch 0.50 Film: Le sette cinesi d'oro (kom., It. 1967, r. Vincenzo Cascino, i. Gloria Paul)	 TELEFRIULI 13.00 Rub.: Attenti all'uomo 13.30 Nad.: Leonela 14.30 Nadaljevanka: Cuori nella tempesta 15.30 Risanka 16.30 Glas. odd.: Music box 17.15 Nad.: Caravaggio 18.15 Nad.: Giallo sera 19.00 Dnevnik 19.30 Rubrika: Dan za dnem 20.00 Nanizanka: La vita comincia a 40 anni 20.30 Kviz: Caccia al premio 21.00 Nan.: Raffles, ladro gentiluomo, 22.00 Il perduto amore 22.30 Dnevnik 23.00 Nanizanka: Si è giovani solo due volte 23.30 Drazba 24.00 Inf. oddaja: News	RADIO TRST A 7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše; koledarček; 8.10 Dopoldanski zbornik: Iz tišine glas, (9.00) Prehrana in zdravje; 10.00 Dnevni pregled deželne tiska; 10.10 Koncert Godalnega kvarteta GM; 11.30 Poldnevniški program; 12.00 Magnetizem ženske poezije; 12.40 Ko zvezde zableščijo; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Primorski pihalni orkestri, (14.30) Otroški kotichek, (15.00) Neskončno letnih časov; (16.00) Zapiski s poti; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Klasični album; 18.00 Srečanja: Pogovori; 18.30 Glasbeni listi.	RADIO KOPER (slovenski program) 13.30, 14.30, 17.30, Poročila; 6.00 Za dobro jutro; 6.05 Danes se spominjamo; 6.10 Vremenska napoved in prometni servis; 6.30 Jutranjik in kronika; 7.30 Pregled tiska; 8.00 Prenos Radia Lj; 13.00 Na valu Radia Koper; 13.45 Vaš kviz; 14.30 Pesem tedna; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 16.30 Primorski dnevnik; 17.40 Aktualna tema; 18.00 Počitniški vrtljak; 18.30 Glasbene prireditve; 19.30 Radio Lj.
	8.30 Nanizanka: La casa nella prateria, 9.30 Storie di vita, 9.55 Alice 10.30 Film: Odissea del Fer de Lance (dram., ZDA 1972, r. Russ Mayberry, i. David Janssen) 12.30 Nanizanka: Hotel Nan.: Sentieri 13.30 Nad.: Sentieri 14.30 Nan.: Dottor Kildare 15.00 Film: L'incubo di Ruth Hession (dram., ZDA 1981, r. Jerrold Freedman, i. Ken Howard, Kate Nelligan) 17.15 Kviza: Doppio slalom, 17.45 C'est la vie 18.15 Nanizanka: I cinque del quinto piano, 18.45 Love Boat 19.45 Kviz: Tra moglie e marito 20.30 Film: Tutti dentro (kom., It. 1984, r. A. Sordi, i. A. Sordi, D. Di Lazzaro) 22.45 Kviz: Passiamo la notte insieme 23.30 Aktualno: Cineamando (vodi M. Costanzo) 23.45 Rubrika: Première 23.55 Film: Affondare la Bismarck (vojni, VB 1960, r. Lewis Gilbert, i. Kenneth More)	1.50 Nanizanka: Spy Force 8.30 Nanizanka: Il santo 9.15 Film: La sorellina (kom., ZDA 1983, r. S. Hillard Stern, i. Ted Wass, Phoebe Cates) 11.00 Nanizanka: Giorno per giorno, 11.30 Lucy show, 12.00 Vicini troppo vicini, 12.30 In casa Lawrence, 13.30 Detective per amore, 14.30 Bonanza, 15.30 La grande vallata, 16.30 Mary Benjamin, 17.30 Mary Tyler Moore, 18.00 Dalle 9 alle 5 orario continuato, 18.30 Lou Grant, 19.30 Gli intoccabili 20.30 Film: Lo sperone nudo (western, ZDA 1953, r. Anthony Mann, i. James Stewart) 22.20 Nanizanka: Alfred Hitchcock presenta 22.50 Dokumentarec: Voyna v Vietnamu 23.20 Film: Le quattro giornate di Napoli (dram., It. 1962, r. Nanni Loy, i. Gian Maria Volonté) 1.35 Nanizanka: Vegas	 TELEPADOVA 14.15 Nad.: Una vita da vivere, 15.10 Ciranda de Pedra, 16.30 Piume e paillettes	 TELEQUATTRO (Se povezuje s sporedi Italia 1) Lastne oddaje: 19.30 Dogodki in odmevi	RADIO KOPER (italijanski program) 6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Za dobro jutro; 6.25 Koledarček; 7.00 Simfonija zvezd; 7.35 Poletna oddaja; 7.45 Razglednica; 8.00 Oddaja za otroke; 8.20 Popevka tedna; 8.40 Glasba; 9.32 Občutki; 9.45 Ansambel Casadei; 10.00 Na 1. strani; 10.05 Glasba; 10.40 Vstop prost; 11.00 Superpass; 12.00 Glasba po željah; 14.00 Oddaja za mlade; 14.45 Edig Galletti; 15.45 Počitnice po Jugoslaviji, Popevka tedna; 19.00 Obzorja.	RADIO OPČINE 10.00 Za vsakogar nekaj; 15.00 Les-tvica diskoteke Amadeus; 18.00 Gremo v gledališče; 19.00 Te zanima tvoja prihodnost; 20.30 Oddaja za obrtnike; 21.00 Radijski bazar, vmes Kupim prodam-podarim, sledi Nočna glasba.

Zaradi nevarnosti poplav in zamud pri izplačevanju odškodnin Negodovanje v severni četrti

Izpostavljenost prebivalstva čedalje pogostejši nevarnosti poplav v severnem delu mesta je bila predinočnim predmet razprave na seji rajonskega sveta za Svetogorsko četrt in Palcuto. Rajon, na območju katerega je Škabrijelova ulica kot tudi večina ostalih, ki so jih v zadnjih letih prizadele poplave, je preko svojih izvoljenih predstavnikov sicer že večkrat opozoril na odprta vprašanja, tokrat pa je rajonski svet po izčrpi razpravi zavzel precej kritično stališče do goriske občinske uprave.

Svetovalci so ugotovili, da se težave zaradi Korna v zadnjem času ponavljajo vedno pogostje. Poplavo leta 1983 so svojčas označili kot izjemni dogodek zaradi enkratnega meteorološkega pojava. Potem se je stvar ponovila oktobra lani, v zadnjih nekaj tednih pa je bil Koren že dvakrat ponovno na robu tega, da prestopi bregova. V nedeljo, 21. avgusta, nato pa spet prejšnji petek je voda celo zalila številne predele Nove Gorice, tostran meje pa so prebivalci obakrat več ur zaskrbljeno opazovali naraščanje Korna in skušali reševati blago ter hišno opremo iz pritličnih prostorov svojih hiš.

Ponavljajoči se pojavi postavljajo občinske upravitelje pred dolžnost, da čimprej ukreduje vse potrebno, da se odpravi nevarnost. V tem pogledu so bili posegi na seji rajonskega sveta dokaj ostri na račun zamud, saj doslej ni bila izvedena niti ena konkretna pobuda za rešitev problema. Precejšnje pa je negodovanje med prebivalstvom tudi zaradi zamud in vsakovrstnih ovir pri izplačevanju odškodnin prebivalcem, ki so utrpeli škodo ob dveh hujših poplavih.

Po poplavi leta 1983 je Občina izplačala prebivalcem skupno 50 milijonov za primere manjše škode. Še od takrat pa nekatera podjetja čakajo na izplačilo dela odškodnin. Po lanskim poplavi je Dežela dala na razpolago občinskemu odborništvu za oskrbo 250 milijonov. Prebivalci niso doslej videli še niti lire, je bilo rečeno na seji rajonskega sveta. Od ljudi sedaj na Občini zahtevajo predstavitev faktur in drugih potrdil o škodi, ki pa jih v večini primerov oškodovani nimajo.

Rajonski svet je zato na predlog svetovalca KPI Komela soglasno odobril resolucijo, v kateri izreka protest

in zaskrbljenost zaradi »navideznega imobilizma občinske uprave« in »neverjetnih birokratskih komplikacij pri izplačevanju odškodnin«. V njej napovedujejo skupščino prebivalstva severne četrti, na katero bo predsednik Podbersig povabil župana, podžupana in deželnega odbornika Brancatija.

Poleg tega pa so na seji poudarili še nujnost čimprejšnjega ukrepanja, da se ob bližajoči jesenski sezoni, kolikor je mogoče, zmanjša nevarnost poplav. Gre na primer za čiščenje požarnikov ob robu cest in odtočnih kanalov, kjer se jeseni nabira suho listje. Večja skrb pri čiščenju bi, če že ne odpravila, lahko vsaj znatno omilila škodo v primeru ponovnih teav.

Seja občinskega sveta in Slovenske konzulte

Jutri ob 18.30 se bo po poletnem premoru sestal goriški občinski svet. Na seji (zadnja je bila pred poldrugim mesecem, 26. julija) bodo obravnavali dokaj zajeten dnevni red. Ob številnih upravnih vprašanjih, ki so se nabrala v času od zadnje seje, je v začetnem delu dnevnega reda predvidena razprava o treh pisnih interpelacijah in osnutku resolucije, ki so jih vložili posamezni svetovalci oz. stranke.

Dokaj vroča se obeta debata okrog sanacije goriske splošne bolnišnice. Skupina svetovalcev raznih strank je v interpelaciji opozorila na zamude pri reševanju tega aktualnega vprašanja, ki ga je treba čimprej začeti reševati, da se zagotovi Gorici dostojna raven zdravstvene oskrbe. Drugi dve interpelaciji postavljata vprašanja delovanja občinskega sveta in odbora ter (med tem časom že podpisane) pogodbe šolskega osebja ter reforme šolstva. Predloženi osnutki resolucije obravnavata vprašanja industrijskih dejavnosti na Gorškem.

Prav tako jutri, s pričetkom ob 17. uri, se bo na županstvu v Gorici sestala Konzulta za slovenska vprašanja. Prisotnost na seji sta zagotovila tudi župan Scarano in odbornik za kulturo Obizzi, s katerima se nameravajo člani Konzulte pogovoriti o vrsti odprtih vprašanj. Gre za probleme šolskih stavb in izvajanje gradnje novega šolskega centra, za vlogo Konzulte same ter za posvet o slovenski prisotnosti v Gorici, ki so ga predlagali Občini že pred več kot enim letom in bi bil torej čas, da se končno organizira.

V prihodnjih dneh osrednje prireditve Praznovanja v Novi Gorici

V prihodnjih dneh se bodo v Novi Gorici zvrstile osrednje prireditve ob občinskem prazniku in praznovanju 40-letnice izgradnje mesta. Uvod v osrednji del praznovanj bo že danes v razstavnih prostorih Pokrajinskega arhiva odprte razstave "Pričetek gradnje mesta Nova Gorica 1947-48".

Jutri ob 17.30 bodo na gradu Kromberk odprli veliko pregledno razstavo del Rika Debenjaka. Slavnostni govornik bo podpredsednik RK SZDL Slovenije Ciril Zlobec, o umetnikovem delu pa bo spregovoril direktor mednarodnega grafičnega likovnega centra Zoran Kržišnik.

Jutri dopoldne ob 10. uri bodo pričeli gradnjo carinske cone Nova Gorica s postavitvijo spominskega obeležja ob vhodu v carinsko cono na mednarodnem mejnem prehodu Vrtojba. Na mejnem prehodu bodo tudi odprli prenovljeno restavracijo Kompara, novo prosto carinsko prodajalno ter dograjene carinske objekte.

V soboto bo ob 17. uri v dvorani Kulturnega doma slavnostna seja Skupščine občine Nova Gorica. Na ploščadi pred domom bo ob 19. promenačni koncert Godbe milice iz Ljubljane, ob 20. uri pa slavnostni govor predsednika Izvršnega sveta Skupščine Slovenije Dušana Šinigoja ob 40-letnici izgradnje mesta Nova Gorica.

Vabilo za vse »vodopivce«

Primorski akademski zbor Vinko Vodopivec, ki so ga v Ljubljani leta 1953 ustanovili primorski študentje, bo svojo 35-letnico slovesno proslavil z jubilejnim koncertom v soboto ob 20. uri v Kulturnem domu v Novi Gorici.

Na jubileju se bodo srečali "Vodopivci" vseh generacij. Vabljeni so tudi vsi, ki živijo tostran meje in jim orga-

nizacijski odbor, zaradi neznanega naslova, ni mogel poslati osebnega vabila. V soboto se bodo zbrali že ob 16. uri in pod vodstvom dirigentov Antona Nanuta in Braneta Demšarja imeli vajo za skupni zaključni nastop. Koncertu bo sledilo družabno "vodopivsko" srečanje v prostorih hotela Sabotin v Solkanu.

pismo uredništvu

Pozabljena obletnica

Spoštovani urednik!

Izrabljam priložnost, da opozorim javnost na Primorskem, da je s šolskim letom 1987/88 poteklo 40 let, ko smo dijaki iz Ul. Croce in Randaccio v Gorici (ZVU) s prof. Slavkom Kretičem ustanovili gimnazijo v Šempetru pri Novi Gorici in prav v noči priključitve Primorske k Jugoslaviji (14. - 15. septembra 1947) tudi s tovarnjakom prepeljali opremo iz slovenskega dijaškega doma na Korzu (karabinjerska postaja) ravno tako v Šempeter.

Teh tako važnih dogodkov se ni nihče spomnil, kaj šele, da bi jih javno vsaj bomo proslavili. Seveda, saj gimnazija ni "proizvajalna" organizacija.

Maturantje z obeh strani meje bomo svojo 40-letnico mature kljub vsemu to jesen slavili skupaj.

Franc Batič, Nova Gorica

KD OTON ŽUPANČIČ

JESENSKI PRAZNIK v Štandrežu

Jutri, 9. septembra, ob 20.30 koncert znane country skupine

POHORJE EXPRESS iz Maribora

V primeru slabega vremena bo koncert istega dne v Kulturnem domu v Gorici.

GLASBENA MATICA GORICA

Vpisovanje v šolo Glasbene matice se nadaljuje na sedežu v Ul. Croce 3 še do 14. septembra (od ponedeljka do petka), po sledečem urniku: od 10. do 12. ure ter od 14. do 16. ure.

Vpisovanja v podružnicah:

SOVODNJE: danes, 8. t. m., od 16. do 18. ure v Kulturnem domu ŠTEVERJAN: jutri, 9. t. m., od 16. do 18. ure na sedežu društva Briški grič na Bukovju

DOBERDOB: v ponedeljek, 12. t. m., od 16. do 18. ure na sedežu kulturnega društva Jezero

izleti

SPD Gorica vabi v nedeljo, 11. t. m., na Dan planincev na Jančah. Odhod ob 7.30 s Travnika, prevoz z lastnimi sredstvi (avtobusnega prevoza torej ne bo). 18. septembra priredi društvo izlet na Coglians. Prevoz z lastnimi sredstvi.

kino

Gorica

CORSO 18.00-22.00 »Qualcosa di travolgente«.

VERDI Danes zaprto.

VITTORIA 17.30-22.00 »Porno miss magnificenti«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Krmin

LETNI KINO 20.30 »Lilly e il vagabondo«. Walt Disney.

Nova Gorica

SOČA 18.30 »Glasnik smrti«, 20.30 »Vse v rok službe«.

DESKLE Zaprto. Jutri ob 19.30 »Izvenzakonska potovanja«.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

Občinska - Ul. sv. Mihaela - tel. 21074.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU

Comunale 2 - Ul. Aulo Manlio 14 - tel. 480405.

pogrebi

Danes ob 12.30 Jožef Nanut iz splošne bolnišnice v cerkev in na pokopališče v Štandrež.

V Foljanu se je zaključil 3. deželni rock natečaj

(foto Marinčič)

S koncertom priznane glasbene skupine Moda iz Firenc se je zaključil v torek zvečer v prireditvenem parku v Foljanu tretji deželni festival rock glasbe Europa 3. Nastop toskanskega ansambla je tako sklenil tridnevno tekmovanje, na katerem se je zvrstilo devet rock ansamblov iz naše dežele.

Na manifestaciji, ki jo že tretje leto zaporedoma organizira krožek AICS L. Galbiati pod pokroviteljstvom Avtonomne letovičarske ustanove, se je prijavilo vsega skupaj petnajst skupin, posebna komisija pa je na tekmovanje prepustila devet ansamblov. Prvo mesto so zasluženo zasedli člani ansambla Blue the King iz Tržiča, ki so potrdili dobro glasbeno pripravljenost, saj so pred kratkim slavili tudi na podobnem rock natečaju v Padovi. Drugo mesto je pripadlo krminskemu ansamblu Mad Man Blue's, tretji pa so bili Quixotic.

Naj ob koncu povemo še to, da je pobuda popolnoma uspeša, saj se je vsak večer številno občinstvo zbralo v parku v Foljanu in z navdušenjem sledilo nastopom skupin, ki si počasi utirajo pot v italijanski glasbeni areni.

Nekaterim dijakom ni uspelo popraviti junijskega neuspeha

Popravni izpiti so že pri koncu. Skoraj vse slovenske višje šole so namreč zaključile z ustinim delom in objavile izide. Manjkajo še izidi dveh šol. Na strokovnem zavodu za trgovino Ivan Cankar bodo šele danes zaključili spraševanja, saj je bilo na vrsti kar 34 kandidatov. Ocene bodo razobesili jutri. Prav tako bodo na tehničnem industrijskem zavodu Galilei izdali znani z današnjim dnem.

Na vseh ostalih šolah zainteresirani dijaki že vedo ali bodo prestopili v višji razred. Na trgovskem tehničnem zavodu Žiga Zois niso vsi izdelali. V prvem razredu so uspešno končali Natascia Bazzani, Maša Braini, Vanja Černic, Michela Fajt, Valentina Florenin, Adriana Leghissa in Deborah Marvin. Dve dijakini sta bili zavrnjeni. V drugem razredu so izdelali Marko Čaudek, Tiziana Florenin, Anita Tomažič, Barbara Vetrih in Kristina Zorzenon. V tretjem razredu je en dijak padel, uspešni pa so bili Mihael Corsi, Barbara Luvisutti in Nadia Simiz. V četrtem razredu bodo stopili v zadnji letnik vsi trije dijaki in sicer Ingrid Cotič, David Pahor ter Pavel Spazzapan.

Tudi na klasičnem liceju Primož Trubar ni bil uspeh stoodstoten. Trije dijaki niso bili namreč pripuščeni v naslednji razred. V IV. gimnaziji sta izdelali Alenka Eržen in Anka Kuzmin. V V. gimnaziji je bilo največ kandidatov, a se niso vsi dobro odrezali. Dve dijakini sta bili zavrnjeni, uspešni pa so bili Nicoletta Gergolet, Alek-

sander Quinzi, Peter Radetič in Gabriel Sfiligoj. V prvem letniku liceja sta izdelala Daša Hoban in Peter Stefanovič, v drugem pa Marko Degressi. En dijak iz drugega liceja je padel.

Požar ob železnici

Železniški promet pri Tržiču je bil včeraj od 13.30 dalje prekinjen skoraj eno uro zaradi požara, ki je zajel približno 1.500 kvadratnih metrov travnate površine in grmičevja tik ob odcipu dveh prog proti Benetkam in proti Vidmu. Tržiški gasilci so z dvema protipožarnima voziloma ukrotili ogenj v dobri uri dela.

Prometne nesreče

Včeraj ponoči se je v Gorici na križišču med Ul. Cadorna in Drevoredom XX. septembra pripetila prometna nesreča. V njej se je ranil 18-letni Bogdan Ciglič iz Števerjana, ki se bo moral zaradi zloma gležnja in noge ter odrgnin po telesu zdraviti v ortopedskem oddelku goriske splošne bolnišnice mesec dni.

V včerajšnji vesti o prometni nesreči na križišču med Štandrežem in Sovodnjami smo prejeli nepravilnih podatkov o dinamiki nesreče. Iz Gorice proti Sovodnjam je namreč vozil 29-letni Sergio Tomasini, iz nasprotnne smeri pa je pripeljal 24-letni Roberto Livesu, ki je na križišču zavil v levo proti Soči.

Nocoj seja rajonskega sveta na pobudo petih svetovalcev

V Pevmi opozarjajo na nerešene probleme

Nocoj se bo v Pevmi sestal rajonski svet za Pevmo, Oslavje in Štmaver. Do seje prihaja, potem ko je skupina petih rajonskih svetovalcev v pismu (podpisali so ga Marjan Sošol, Boris Pintar, Ivan Figeli, David Sossou in Mirko Vendramin) javno opozorila na vrsto že dolgo časa odprtih problemov na območju treh vasi in zahtevala nemudeno sklic rajonskega sveta za poglobljeno razpravo o teh vprašanjih. Predsednik Bensa se je odzval vabilu in sklical sejo, ki bo s pričetkom ob 20.30 v prostorih osnovne šole v Pevmi. Ob problemih, ki so jih postavili podpisniki omenjenega pisma, bo govor tudi o uporabi sklada za manjša vzdrževalna dela na območju rajona.

Poteza skupine rajonskih svetovalcev se uokvirja v širše negodovanje med člani vseh rajonskih svetov, ki so v zadnjih mesecih že večkrat javno in kritično opozorili na premajhno pozornost, ki jo občinska uprava posveča rajonskim predstavništvom ter problemom posameznih mestnih predelov.

Pismo, ki opozarja na v Pevmi in sosednjih krajih dokaj občutene probleme in bo nocoj predmet razprave, se glasi:

Podpisani, člani zgoraj omenjene konzulte, zahtevamo, da se v najkrajšem času skliče seja celotne konzulte v zvezi s problemi, ki se tičejo našega področja delovanja konzulte same in sodelovanja z Občinsko upravo v Gorici in njenimi komunalnimi storitvami.

Kot prvo točko navajamo odprte jahalnega centra na zemljišču Deželne ustanove za gozdarstvo (bivša ERSa, bivši Ente Nazionale delle Tre Venezie, bivše posestve Fogar), katerega načrt so izdelali nosilci pobude in Deželna uprava za gozdarstvo v Vidmu. Pričetek te nove dejavnosti zahteva torej točne podatke glede upravljanja tega zemljišča.

Stanovanja zadruga Cankar so dokončana in so vseljiva. S prisotnostjo več desetnih družin (novih), predlagamo, da bi se čimprej zgradilo športno središče, ki je bilo načrtovano že pred več leti. Dodeljeno je bilo tudi zemljišče (1982) s strani dr. Tripa-nija in dr. De Simoneja (takratna predsednik in direktor Gozdne uprave). Takrat je bila tudi izrečena obljuba po denarnih sredstvih za izgradnjo predvidenih objektov.

Ureditev odtočnih kanalov in naprav (upoštevajoč tudi škodo vsled neurja 6. 10. 1987), je postala eno izmed najvažnejših del, ki bi jih bilo treba v kratkem izvršiti. Tistega dne, 6. 10. 1987, je tudi Pevmica, kot Koren, Vrtojba in Vipava, povzročila škodo. S predvidenim jezo, ki naj bi uredil soško strugo, je torej nujna in neodstavljiva izdelava načrta za ureditev in obrambo pred poplavi ter po-pravilo grezničnega omrežja.

Spremembe na tem področju zahtevajo tudi izvedbo tistih del, ki so povezana s Sabotinsko cesto, za obnovo in ureditev naravnega okolja, dela, ki so

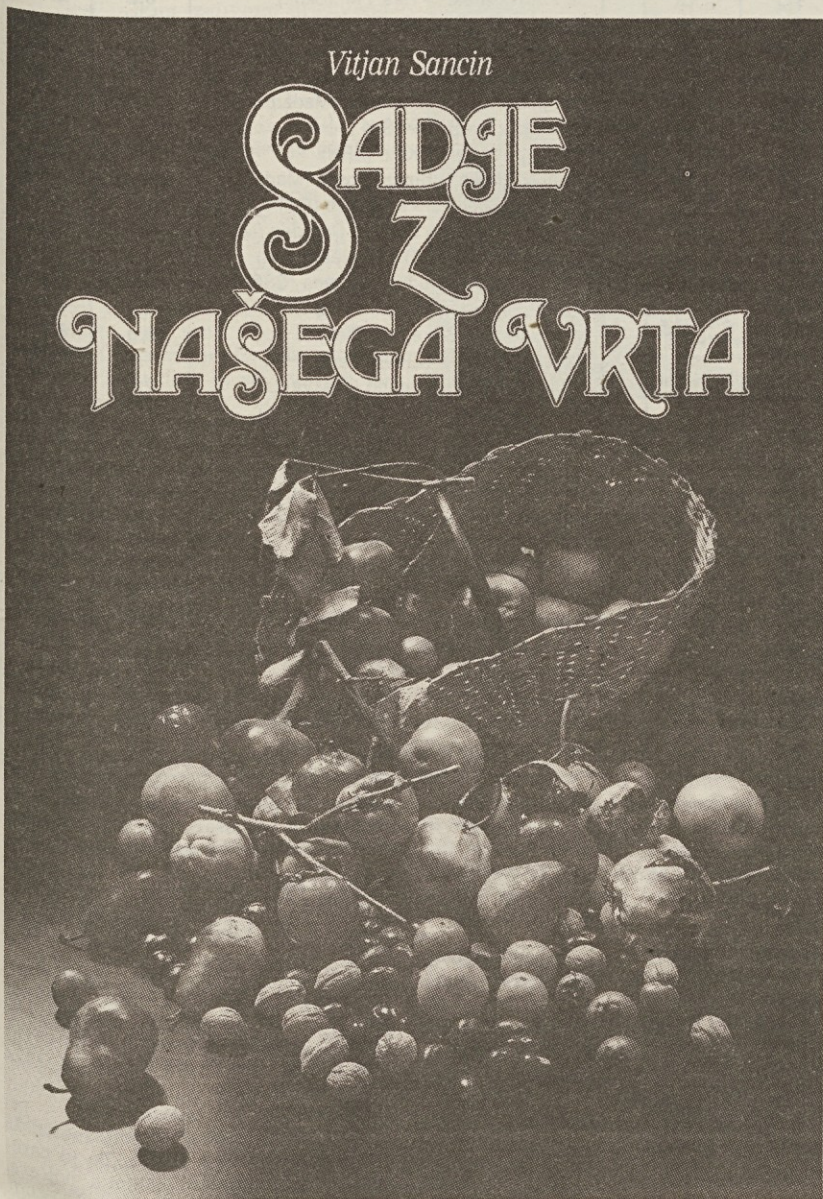
bila načrtovana in predlagana že dolgo od tega. Poleg tega pa bi bilo treba štmaversko cesto urediti s primerno kanalizacijo.

Nedavna otvoritev parka ob Soči, ki spada pod občino Gorica, in še prej parka v pevmskem gozdu, je žela med prebivalstvom veliko zadovoljstvo, da se končno začnejo urejevati zelene površine tudi pri nas. Oba parka sta opremljena s tablam (izdelanimi v Vidmu), ki so napisane samo v italijanski-ni. Zaželeno bi bilo, predvsem zaradi lokacije obeh parkov, da bi bile te table napisane tudi v sloven-ščini.

Skupek bivših Fogarjevih hiš pri Pevmskem mostu je zdaj postal še posebno zanimiv in bi bil potreben obnovenih del. Zgradba bi lahko bila koristna bodisi za potrebe Deželne gozdne uprave, kakor tudi za potrebe krajevnih skupnosti Stražic, Pevme in Podgore. Del tega poslopja, poleg arhitek-tonskega pomena, je tudi zgodovinskega, kajti v letih 1943/45 so ta del stavbe nacifašisti preuredili v zapor, v katerem je svoje muke prestalo mnogo Gor-ričanov. Prenova naj bo predvsem zgodovinskega pomena, s tem da bi ti prostori postali živa priča hudih in tragičnih dogajanj, ki so svojčas družila Slovence in Italijane. Omembe vredna je tudi utr-ba gradiščanskih vojn, ki sega v čas beneške zgo-dovine in umetnosti.

Ob zaključku tega prikaza bi svetovali primerno dokumentacijo o vsebini predmetov, o katerih bi naknadno razpravljali.

Knjigo Vitjana Sancina je izdalo ZTT Predstavitev priročnika »Sadje z našega vrta«

Založništvo tržaškega tiska je pred kratkim izdalo velik ilustriran priročnik o sadjarstvu *Sadje z našega vrta*, ki ga je napisal Vitjan Sancin. Knjiga predstavlja živren k tepevek domačega znanstvenika k teoretičnemu in praktičnemu znanju v tej kmetijski veji. V priročniku je obdelanih 22 sadnih plemen z okoli 200 sortami: od starih, že skoraj pozabljenih kultur, do najnovejših vzgoj. Vsebinsko je bogat, pregleden, njegovo uporabnost bogatijo številne pregledne skice in preko 120 barvnih fotografij, kar mu daje tudi privlačen videz, je v spremni besedi h knjigi med drugim napisal prof. France Adamič.

Priročnik *Sadje z našega vrta* bodo javno predstavili jutri v okviru Kmetijskih dnevo v Boljuncu. O knjigi bo spregovoril inž. Vili Mikac, na predstavitvi bodo poleg avtorja sodelovali še predstavniki Kmečke zveze in založbe. Začetek bo ob 20.30.

Revija izdaja Deželni inštitut za proučevanje odporniškega gibanja Publikacija Qualestoria o Trstu v letih 1941-45

Deželni inštitut za proučevanje odporniškega gibanja že šestnajst let redno izdaja revijo *Qualestoria*, ki se je s časom razvila v publikacijo, ki posveča veliko pozornost strokovni obravnavi aktualnih vprašanj sodobnega zgodovinskega ter zgodovinskim dogodkom v naši deželi in tudi v širšem obmejnem področju. Revija je že pred časom odprla vrata doprinosu slovenskih zgodovinarjev ter tematikam, ki so skupna in ki zanimajo strokovnjake z obeh strani meje.

V številki, ki je izšla pred kratkim, objavlja *Qualestoria* prispevke in študije nekaterih slovenskih in italijanskih zgodovinarjev, ki so sodelovali na simpoziju deželnega inštituta Gramsci na temo Trst 1941-1945: od italijanskega napada na Jugoslavijo do mirovne pogodbe. Inštitut Gramsci je ta simpozij priredil v sodelovanju z Deželnim inštitutom za proučevanje odporniškega gibanja in z nekaterimi zgodovinskimi inštituti iz Slovenije in Hrvaške. Milica Kacin-Wohinz objavlja študijo o narodnostnih, kulturnih in političnih smernicah Slovencev in Hrvatov med obema vojnoma v Julijski krajini. Boris Mlakar in Anna Maria Vinci obravnavata problematiko kolaboracionizma, Giampaolo Valdevit pa piše o britanskih in ameriških stališčih do tržaškega vprašanja.

Obširno uvodno študijo z naslovom *Odnos med mestom in podeželjem: zgodovina Doline med 18. in 19. stoletjem* je prispevala Marta Verginella, ki je v isti številki poskrbela tudi za predstavitev knjige ameriškega zgodovinarja Jamesa C. Davisa »Kras. Vzpon iz revščine«. Davis opisuje generacijsko epopejo slovenske družine Žužič iz Vižovelj, njegova knjiga, ki je doslej izšla v angleščini in v italijanski, bo v kratkem izšla tudi v slovenskem jeziku na pobudo Slovenske matice. Marco Coslovich pa iz metodološkega zornega kota obravnava partizanska pričevanja, ki jih je zbral Giorgio Iaksetich. (S. T.)

Geiringerjev tramvaj oziroma kiparske metamorfoze v parku

Geiringerjev tramvaj (II tram di Geiringer) je »metafizični« naslov velike likovne razstave, ki jo bodo odprli jutri, 9. septembra, ob 18. uri v parku Vile Geiringer. Park bodo tokrat prvič uporabili kot umetniški prostor. Do 29. septembra bo tu razstavljalo petnajst umetnikov iz Italije, Jugoslavije in Avstrije, ki jih poleg skupnega kulturnega in zgodovinskega prostora združuje tudi iskanje novih likovnih govoric. Od mladega slovenskega kiparja Matjaža Počivavška do znanega in starejšega tržaškega mojstra Nina Perizija, bo razstava, ki jo je pripravila umetnostna kritičarka Laura Safred, nudila vrsto kiparskih »metamorfóz«, eksperimentov in posegov v okolje.

Italijani Dora Bassi, Luciano Ceschia, Pino Mucchiut, Nino Perizi, Mauro Staccioli, Mario Tudor, Nane Zavagno, Slovenci Dora Kovačević, Matjaž Počivavšek, Vesna Pokas, Marijetica Potrč in Franko Vecchiet ter Avstrijca Josef Dabernig in Gustav Troger bodo svoja dela razstavili v parku, vendar ne nujno. Umetniki bodo namreč interagirali s prostorom, z njegovimi naravnimi in zgodovinskimi značilnostmi ter se bodo skušali živeti v ta kulturni prostor. Park in neogotično vilo je na začetku stoletja in blizu tramvajske proge zgradil inženir Geiringer, ki je tudi izdelal načrt za openski tramvaj. Umetniki bodo s svojimi kipi in objekti preobrazili park, s katerega je mogoče videti ves Tržaški zaliv, mesto in pristanišče.

V sklopu ciklusa *Minimi intenti*, ki ga prireja Zdrženje Juliet

Fontana in Barovero v miljski Beneški hiši

Čprav se sezona kulturnega delovanja pri Zdrženju Juliet nikoli ne izteče — kot je hudo mušno povedal Roberto Vidali — so si tudi pri Julietu privoščili kratek poletni odmor. Po poletnem premoru pa so zadnje dni avgusta ponovno odprli razstavno sezono ciklusa *Minimi intenti*, ki ga v miljski Beneški hiši prirejajo pod pokroviteljstvom Občine Milje. Sezono je odprla razstava dveh mlajših, a že znanih umetnikov, ki sta med drugim že razstavljala v tržaški Cappelli Underground. Kipar Carlo Fontana in slikar/kipar Ermano Barovero sta v zračni in prostorni miljski galeriji razstavila nekaj svojih najnovejših del. Kljub velikim formalnim razlikam in likovnim govoricam, ki celo še potencirajo prostorno razmejitve, sta z razstavo spregovorila o položaju človeka v sodobni družbi.

Turčin Ermano Barovero se v svojem delu opira na novim ekspresionizmom, ki se je v zadnjih letih pojavil v Evropi in ki ima seveda drugačen namen kot zgodovinski ekspresionizem. Čprav od

ttega podeduje formalno govorico, njene divje in silovite kretne, ljubezen za temnejše barve ter uporabo barve kot »gradbenega materiala« (z njo nadgrajuje sliko in jo projicira v prostor), pa govorico semantično obuboži in jo izvoti njenih bivanjskih in družboslovnih pomenov.

Barovero operira z listi iz pločevine, vanje »vbo-de« dalje ali krajše jeklene droge, kompozicijo pa prekrije z več plastmi barve. V glavnem ustvarja nenasiitna žrela, ki s svojimi črkami nevarno ciljajo na človeka. Pri Baroveru je sicer zaznavna želja po odpiranju v širše razsežnosti, njegove slike/skulpture pričajo o neki bivanjski boleti, v kateri je občutiti neprimernost bivanjskega položaja. Tudi v tem primeru pa ostaja stiska individualna in se le poredko vzpne na občečloveško raven, simbolika pa precej odkrito opozarja na nerešene duševne vzele in na nemožnost medčloveškega občevanja.

Tudi Neapelčan Carlo Fontana se je še do pred kratkim posluževal ekspresionističnih likovnih iz-

raznih kodeksov (zelo znane so njegove skulpture »afonapolitane«), v katere je vgrajeval elemente neapelske ljudske kulture. Pred kratkim pa je definitivno potegnil črto pod svoje preteklo iskanje in začel raziskovati nove likovne možnosti, pri tem pa doživel velik formalni preobrat. Pri »gradnji« svojih skulptur uporablja Fontana še vedno vsakdanje predmete, vendar jih sestavlja drugače, predvsem pa izbira izključno med takimi predmeti, ki nimajo zgodovine: plastični in v plastiko »oblečeni« kuhinjski in domači pripomočki, živobarvne palice, svinčniki in drugi predmeti, s katerimi opremljamo naše domove. Učinek je zelo barvit in skoraj osnovnoolsko radoživ, vendar je namen umetnika veliko globlji, kot bi lahko kazalo na prvi pogled. Fontana rad citira Gramscija, ko pravi: »ljudstvu je treba vrniti njegovo kulturo.« In dodali bi: vrniti je treba dostojanstvo človeku v njegovi celoti. B. G.

Znanstveno delo je izšlo letos v zbirki Studia Humanitatis

Teoretska arheologija Jean Claudea Gardina

Tokrat vam predstavljam zadnjo knjigo drugega letnika zbirke Studia Humanitatis, ki je izšla januarja 1988 in je po svoje posebna. Pravzaprav je *Teoretska arheologija* bila v načrtu za prvi letnik, vendar je izšla z enoletno zamudo predvsem zaradi velikih težav pri prevajanju. Dovolj je, če samo malo prelistamo knjigo, in takoj vidimo, kako velike težave sta imela oba prevajalca. Kaj je bilo tako težavo? Že na začetku prebiranja lahko ugotovimo, da ta knjiga na nek način izstopa iz celega letnika, oziroma lahko kar rečemo iz cele zbirke. Medtem ko so vsa do sedaj objavljena dela »družboslovna« oziroma »humanistična«, imamo tokrat pred seboj tehnološko-analitični priročnik za arheologijo, torej za tisto vedo, ki velja za tipično tradicionalno humanistično področje (osebno imam sicer veliko pomislekov o delitvi na družboslovne in humanistične znanosti). To seveda ni tipičen strokovni priročnik z navodili za strokovnjake, temveč je njegova vsebina raziskovanje intelektualnih postopkov v arheologiji. Jean Claude Gardin odpravlja klasični arheološki diskurz, kjer velja elokvenca, polihistornost, visoka erudicija, retorika, in arheološke miselne postopke veže v dokaj konsekventen analitično-logični sistem s svojimi železnimi pravili in shemami. In prav tu sta prevajalca naletela na največje težave — takega jezika v naši arheologiji preprosto ni. Cela zadeva se še bolj stopnjuje, ker poleg tega, da avtor uvaja termine s področja informatike in lingvistične kibernetike, konstruira sam tudi neologizme.

Kot končno manifestacijo Gardinovega dela lahko slutimo računalniški algoritem, saj hoče uveljaviti železno logiko arheološkega razmišljanja, vendar nas sam avtor posvari pred nekritičnim občudovanjem tega mogočnega sredstva ter

sam daje večjo težo prav analizi intelektualnih postopkov. Seveda pa na drugi strani ostro kritizira neanalitične in nekritične postopke tradicionalnih interpretativnih ved. Gardinu moramo pri njegovem delu kar zaupati, saj danes spada med največje strokovnjake na svetu v arheoloških logičnih in računalniških sistemih. Njegov glavni projekt je uvajanje ekspertnih sistemov v arheologijo, sistemov, ki usvajajo umetno inteligenco v arheološko proučevanje.

Osnovni postopek, s katerim prične Gardin svojo analizo, je utemeljevanje in preciziranje terminologije (... arheologija kot polje materialnih ostalin omejeno s prostorskimi, časovnimi in človeškimi dimenzijami). Z analizo zajame celoten miselni postopek, od začetnih opisov materiala do končnih sklepnih trditev. V večini splošnih del teoretske arheologije najdemo izhodiščno vprašanje — kaj je arheologija in kaj je predmet njenega proučevanja, kar očitno kaže še vedno ne do konca definiran status te znanosti. Tudi Gardin se ni mogel oziroma se ni hotel izogniti temu vprašanju. Prav v dogovoru na njegov drugi del odkrivamo zasnove Gardinovega koncepta. Predmet arheološkega proučevanja je artefakt, ki je namenski materialni proizvod človeka in jasno zahteva svoj specifičen postopek znanstvene obdelave. Med temi postopki Gardin ločuje dve glavni vrsti: to so postopki pridobivanja materialnih predmetov (izkopavanje, topografske metode, tehnike jemanja vzorcev, indeksiranje, katalogiziranje), skratka to so postopki kompilacije, druga večja skupina pa so postopki eksplikacije (izpeljevanje najrazličnejših trditev in razlag v okviru prostorsko-časovno-človeških dimenzij). Popolnoma logično je, da jasne ločnice med obema skupinama ne moremo potegniti, saj

proces ni linearen, temveč je ciklični. Svojo analizo opisuje Gardin kot logičistično (torej ne popolnoma logično, temveč blizu logičnemu), kot osnovni element analize pa uvaja konstrukte, »torej vsakršne tekste, ki so v arheološki literaturi predstavljeni kot enotna dela (npr. članki, knjige s pripadajočimi prilogi...), katerih cilj je podati rezultate izkopavanja, vsebine nekega inventarja ali zbirke spomenikov, in pa spoznanja, do katerih pridemo na podlagi proučevanja le-teh z namenom, da bi pojasnili »zgodovino in način življenja nekdanjih ljudi«. Dolg opis, ni kaj, toda to je nujno, saj Gardin zahteva zelo veliko natančnost pri definiranju, pa četudi je to zelo dokumentarna, suhoparna in neatraktivna.

Njegova analiza nujno spominja na oblike miselnih postopkov nekaterih formalnih znanosti (kibernetike, informatike, sistemske analize), vendar njegov namen ni formalizacija arheologije za vsako ceno, temveč se opredeli za shematizacijo. Prav zaradi tega razloga ne more svoje analize označiti z logično, zato uvede svoj neologizem — logičistično, kjer je končni cilj v obliki eksplicitno podanih sledij operacij izražati miselne postopke, ki so osnova arheoloških konstruktov. Poskusi formaliziranja imajo tendenco po večji objektivnosti in veliko arheologov verjame, da je po tej poti moč priti do »objektivnih« opisov predmetov, ki naj bi bili izhodišče za nadaljnje raziskave. Tak »objektivni opis« vsebuje tudi idejo o univerzalnem »objektivnem« jeziku. Vse to Gardin zavrne kot nemogoče in neutemeljeno, saj je vsak način prestavitve predmetov obvezno subjektiven, pa najsi bo to kronološka, prostorska, oblikovna ali kakršna koli že predstavitev.

Svojo knjigo avtor zaključuje v maniri najbolj-ših priročnikov: z nasveti kako oblikovati arheo-

loško publikacijo v skladu s pravili logiciistične analize. Tu vpelje prav posrečeno gardinovsky sintagmo — nova retorika eksplikacij, znotraj katere opredeli štiri vrste konstruktov, ki nastopajo v publikacijah: znanstveni konstrukti, ki so učinkoviti, saj dosegajo nameravane rezultate, potrjujejo jih empirična dejstva in racionalen način oblikovanja; sledijo jim magični konstrukti, ki so tudi predvsem učinkoviti, imajo pa iluzorno in slabo oblikovano razlago; kot tretje uvede alkimistične konstrukte, ki običajno ne dosegajo nameravanih rezultatov, toda imajo zelo dobro definiran razvojni postopek; kot zadnje pa predstavi feljtone, ki ne zadoščajo nobenemu od dveh pogojev. Gardinova logiciistična analiza ne zavrača nepopolnih konstruktov, saj ti vodijo k pravemu tipu, ostro pa nastopa proti feljtonskim konstruktom, ki popolnoma zavajajo diskurz.

Kaj se danes mora vse vreči v računalnik, zakaj vse teži k čim večji učinkovitosti, formalizaciji, kaj je z umetnostjo, estetsko platjo, se bodo vprašali nekateri bralci, saj vemo, da slednje prvine tudi imajo svoj delež v arheologiji. Tudi na to vprašanje ima Gardin pripravljen odgovor. Estetskih, umetniških in drugih podobnih subjektivnih linij sploh ne zavrača, ampak jih le postavlja na svoje pravo mesto. Sam na koncu knjige pravi, da so bili za njegovo delo večja spodbuda Hadrijanovi spomini francoske pisateljice Marguerite Yourcenar, kot pa vsa ostala puščobna znanstvena dela. Ta druga subjektivna dimenzija, ki je človeška par excellence, je komplementarni del vsake znanosti kot družbenega fenomena, toda zavedajmo se, da je tista »trda« znanost poskus čim bolj univerzalnega, formalnega in objektivnega dogovora.

PREDRAG NOVAKOVIČ

Uspela društvena regata Čupe za kajutne jadrnice Valovi večine le niso pregnali

Jadralni klub Čupa je organiziral pred Sosljanskim zalivom društveno regato za kajutne jadrnice. Regata je imela dober odziv, saj je na njej sodelovalo kar 31 posadk. Poleg 15 društvenih posadk jih je tekmovalo tudi 8 sosednjega društva Pietas Julija ter Lagune iz begunskega naselja pri Devinu.

Na startu ob 10. uri je začel pihati rahel veter iz jugovzhoda tako da se je zdelo, da bo jadrnanje zares prijetno. Vendar je veter že ob 11.30 začel pojejnati. Brezvetrju so se nato pridružili še valovi, ki so zelo otežčili plovbo. Približno tretjina vseh udeležencev je odstopila. Tekmovanje je bilo vseeno zanimivo, kajti tisti, ki so vztrajali, so se zagrizeno trudili, da bi dosegli čimboljši rezultat, tudi če so krepko zaostajali za prvimi jadralci. Prva jadrnica Roba de Kebe je prevozila 12 km dolgo progo v 4 urah 54', zadnja pa je prispela na cilj kar dve uri kasneje.

Po dogovoru med sodelujočimi društvi je sodniški odbor, ki ga je vodil Luka Vuga, izdal ločene lestvice za

vsako društvo. Lestvica Čupinih tekmovalcev je naslednja: 1. Chiaro di Luna (A. Ferfoglia), 2. Teloh (D. Bensi), 3. Marianna (D. Poljšak), 4. Saleb (Guštin), 5. Mr. Blu (Milič), 6. Kajtimar (Malalan), 7. Bonin (Nanut), 8. Atua (Boschin), 9. Valisca (Peric). Prihodnji teden bo Jadralni klub

Čupa organiziral še zadnjo regato letošnje sezone, in sicer za jadralne deske. Tudi za to regato pričakujejo dobro udeležbo, saj privablja vsako leto številne tekmovalce iz celotnega XI. področja FJK. Upati je treba na naklonjenost vremena.

CLAUDIO CIBIC

Odbojka: pred pričetkom C-1 lige

Prvi uradni nastop Olympie

Po tritedenskih pripravah (Radenci in Gorica) bodo odbojkarji Olympie odigrali svojo prvo »uradno« srečanje. V nedeljo, 11. septembra, se bodo v Renčah, ob odprtju takajšnje telovadnice, srečali s Salonitom iz Kanala. Goriški odbojkarji bodo kasneje sodelovali še na turnirju v Izoli, 25. septembra, pa bodo v okviru prve obletnice odprtja nove telovadnice odigrali srečanje s šesterko Pomurja. Ob tej priložnosti bodo pripravili turnir v miniodbojki, na katerem bodo nastopile tudi ostale slovenske postave.

Kar zadeva treninge, kot smo izvedeli iz tiskovnega sporočila goriškega združenja, ti potekajo štirikrat tedensko pod vodstvom Vojka Jakopiča in pomožnega trenerja Darija Maraža. Kot znano sta se ekipi pridružila centra Batistič (Soča) in Petejan (Val), pod vprašajem pa je nastop Damjana Terpiņa, ki je utrpel poškodbo na kolenu. Prav tako zaradi poškodb sta izostala s treningov Igor Cotič in Komjanc.

Uspeh Našega prapora Sirion

V Spilimbergu so predstavniki lokostrelskega društva Naš prapor Sirion zabeležili ponoven uspeh, kar daje dobro upati tudi za bližnje državno prvenstvo, ki bo prihodnji teden v Rimu. Na tekmovalnem round 900 so namreč predstavniki briškega društva dosegli kar štiri prva mesta.

Med dečki je zmagal Boris Lutman, ki je zbral 850 točk. Na drugo mesto se je uvrstil Denis Bensa (829), četrti pa je bil Franko Baradel (764). Prvo mesto med začetniki si je zagotovil Ivan Zotti (713), medtem ko se je med mladinkami najboljšo izkazala Zdenka Ferlat (744). Četrti uspeh pa je zabeležila ekipa dečkov, ki so jo sestavljali Boris Lutman, Denis Bensa in Franko Baradel.

obvestila

SHINKAI KARATE CLUB obvešča, da so se začeli tečaji v karateju. Obvešča tudi, da so letos odprta vpisovanja za otroke. Informacije na tel. številki 227342.

ŠD KONTOVEL obvešča, da se nadaljuje tečaj minibaske, ki se naslednji teden. Treningi se pričenejo ob 16.30 in jih vodita prof. Meden in Šepce.

ŠD JUVENTINA obvešča, da so te dni prišli s treningi ekipe cicibanov (letniki '78, '79 in '80). Treningi so vsak dan od 15.30 dalje na štandredskem igrišču. Podrobnejše informacije zainteresirani dobijo pri Ladiju Marchiju (tel. 21514) in Dariju Frandoliču (78158).

ŠD POLET sporoča, da se bo v ponedeljek, 12., pričel kotalkarski tečaj za začetnike. Trajal bo do 30. t. m. Vpisovanje vsak dan na kotalkališču Poleta od 19. do 20. ure ter pol ure pred začetkom tečaja (od 15. do 16. ure).

V soboto in nedeljo v Nabrežini

Košarkarski maraton ŠD Sokol

V soboto in nedeljo bo na igrišču Sokola v Nabrežini že tradicionalni 24-urni turnir v košarki. To je že tretja zaporedna izvedba maratona, ki je v prejšnjih letih doživel uspeh. Turnirja se bodo udeležili številni predstavniki iz vseh zamejskih društev, poleg teh pa bodo letos nastopali tudi košarkarji moštva Kraški zidar iz Sežane.

Maraton se bo začel v soboto ob 18.00 in se bo nepretrgoma nadaljeval (tudi če bo slabo vreme) do 18.00 v nedeljo. Nasproti si bosta stali dve ekipi sestavljeni iz 24 igralcev. Ti dve ekipi bosta razdeljeni še na 4 skupine po 6 igralcev, ki se bodo vrstile izmenoma. Prvo uro v soboto (torej od 18. do 19. ure) in zadnjo v nedeljo (od 17. do 18. ure) bo nastopala četrt ure vsaka ekipa, tako da se bodo v kratkem času zvrstili na igrišču vsi igralci. Ob koncu turnirja bosta nagrajena najboljši strelec in najboljši igralec. Vseskozi bodo delovali dobro založeni kioski in v nedeljo zvečer se bo praznik košarke nadaljeval s plesom. (tan)

Tenis na Vrh: zdaj polfinale

Teniški turnir, ki ga prirejajo v Kulturno-športnem središču na Vrh, je prešel v sklepno fazo. Danes bodo na vrsti polfinalna srečanja, v soboto popoldne pa bodo odigrali srečanja za prvo oziroma tretje mesto.

IZIDI. Osmi finala: V. Nanut - J. Cej 9:7, B. Tomažič - A. Pavšič 12:4. Četrtni finala: B. Cotič - L. Černic 9:7, V. Nanut - A. Cotič 11:7, L. Devetak - D. Mučič 8:7, R. Pavšič - B. Tomažič 12:4. V polfinalu bo B. Cotič igral z V. Nanutom, L. Devetak pa z R. Pavšičem.

naše planine in ljudje

Spominski pohod Bazoviški junaki

SPDT vabi svoje člane, naj se v nedeljo, 11. t. m., udeležijo spominskega pohoda Bazoviški junaki, ki ga kot vsako leto organizira Planinski odsek ŠZ Slo-ga. Zbirališče ob 10. uri pred spomenikom NOB v Bazovici.

Izlet v Karnijske Alpe

Za avtobusni izlet v Forni Avoltri, Piarabec, jezera Bortaglia, jezero Volaja in koč Lambertenghi, ki ga priredi SPDT v nedeljo, 11. t. m., je še nekaj prostih mest. Vpisovanje poteka na sedežu ZSSDI v Ul. sv. Frančiška, morebitne informacije pa lahko dobite pri Vojku Slavcu v večernih urah (tel. 742405). Odhod avtobusa ob 6. uri izpred tržaške sodne palače. Pot bo vodila planince od kraja Piano della Guerra mimo planine Bortaglia di Sopra do jezera Bortaglia in na sedlo Giramondo na meji z Avstrijo (2005 m), nato pa po avstrijski strani navzdol mimo Oberwolajer Alpe do

Pichl Hütte in jezera Volaja ter nato spet na italijansko stran do bližnje koč Lambertenghi-Romanin (1955 m) ob vznožju Cogliansa. Od tod navzdol do koč Tolazzi, kjer bo čakal avtobus. Skupno je okrog 5 ur in pol hoje. Izlet vodi Angelo Krmec.

Dvodnevno srečanje na Planini Jezero

Že tradicionalno vsakoletno srečanje s člani pobratenege Planinskega društva Integral iz Ljubljane bo letos 16. in 17. septembra na Planini Jezero. SPDT priredi ob tej priliki izlet z osebnimi avtomobili z odhodom ob 6.30 izpred sodne palače na Foru Ulpiano. Bolj podroben program izleta bomo še javili, za zdaj naj napovemo, da je predviden vzpon na malo obiskani Debeli vrh, delegacija SPDT pa se bo v nedeljo udeležila tudi odprtja prenovljene in razširjene koč pri Triglavskih jezerih. Vpisovanje in informacije dobite pri odbornikih Ugu Margonu (tel. 751617), ki bo izlet tudi vodil, in pri Mariu Miliču (tel. 229258).

smislu iskanja drugačnosti, drugačnosti v smislu izboljšanja ali vsaj zmožnosti prilaganja novim pogojem, ki jih postavlja okolje. Ne prilagajanja za vsako ceno in na račun osnovnih trajnih načel, temveč prilagajanje kot življenjskost, da nas stvarnost ne prehitijo — težko, da bi jo namreč z našimi skromnimi močmi mi uspeli prehitovati, razen ob redkih primerih in v ozkih izsekah delovanja. Torej o smislu, sem rekel.

Ob stalnem podčrtovanju posebnosti narodnostne skupnosti, ki uveljavlja svoje vrednote v okvirih prevladujočega naroda in ob poudarjanju dodatne naloge, ki jo ima v takih pogojih telesna kultura, ni prav, če pozabljamo na najosnovnejšo postavko, ki jo mora nositi v sebi. V sedanjem obdobju, kot že dolgo, so dodatne, narodnostne naloge neizbežne in enakovredne običajnim. A pogoj zdravega razvoja je: ne pozabiti na običajne naloge. Neodtujljiva sestavina telesne kulture mora biti vzgojnost, kar je končno le oprijemljivejša beseda za kulturnost. Moti se, kdor meni, da je vzgojnost zelo potrebna, a omejena na telesno vzgojo, kar pomeni šolski predmet s pritklinami otroške telovadbe. Tam je vzgojnost prisotna v učenem procesu in je posebej obravnavana. Kasneje jo je treba uresničevati tako v tekmovalnih oblikah, ki jim pravimo šport, kot med dejavno uporabo prostega časa, ki ji pravimo rekreacija. Če je pri telesni vzgoji vzgojno, da nihče ne psuje in vsakdo skrbi tudi za urejenost slačilnic, je v športu vzgojno, da si tovariši do nasprotnika in varuje skupno imovino, v rekreaciji pa na primer, da upošteva meje zmogljivosti sodelujočih. Tako nekako kot pri varovanju okolja: če je prav,

da do štirinajstega leta pobiraš papirčke, ki so se razsuli ob malici na travniku, je potrebno, da pri dvajsetem letu ne ropočeš v nočnih urah z motorjem za trial po predmestnih in vaških ulicah in je prav, da si pri tridesetih seznanjen ali seznanjena s prostorskim načrtovanjem kraja, kjer živiš.

Največjo naivnost bi si privoščili, če bi menili, da je telesna kultura vzgojna sama po sebi. Tako površno mnenje slišimo pogostokrat. Sama po sebi ni dobra ali slaba nobena dejavnost. Opredelimo jo v trenutku, ko ji damo smisel. Zato zgrešijo tisti starši, ki menijo, da bomo rešili razvojnoznačajska vprašanja mladostnikov z dejavnostjo v telovadnicah in igriščih; odvisno je, kakšna je tista dejavnost po svoji vsebini in po načinih izražanja.

Zgrešimo tudi tisti, ki živimo v telesnokulturnem gibanju in se nam zdi nepotrebno, da bi od neke starostne stopnje dalje še vedno vnašali prvine vzgojnosti v odnose znotraj skupine ali moštva in v odnose med našimi varovanci z zunanjim svetom, kar lahko pomeni z matičnim društvom, z nasprotnim moštvom, z upravitelji tekmovališč, z gledalci. Vsekakor gre tudi za obnašanje ob zmagi in porazu, za doslednost, za vztrajnost, za sodelovanje, za zvestobo lastnim opredelitvam in izbaram, za tovarištvo. Očitno je, da ni ne enostavno ne lahko. Je pa edino smiselno.

Na tem mestu je prilika, da navedemo seznam tistih, ki so za dolgoletno delo ali za izjemne dosežke na področju telesne kulture iz tekmovalnega ali iz organizacijskega vidika prejeli Bloudkova priznanja oziroma nagrade ali priznanja Slovenske kulturno-gospodarske zveze.

44.

Dušan Jelinčič ZVEZDNATE NOČI

Utrinki iz Karakoruma

Obisk

V jutranjih urah se z veselim nasmehom prikaže v naši bazi Wanda Rutkiewicz. Pomaha z roko in pozdravi: »Živijo, Miklavž prihaja!« ter postavi pred nas polno vrečo hrane. Sama je namreč v Karakorumu že opravila svoje, saj je stopila na teme K2, sedaj pa le čaka helikopter, ki jo bo prepeljal v dolino. Upa, da se bo to zgodilo danes ali najkasneje jutri. Posebej pa se želi še zahvaliti našim, da so ji nosili del opreme pri neuspelem poskusu naskoka na Broad Peak.

Pogovorimo se z njo, vendar pa ji je na obrazu viden znak neke negotovosti, zadrege in celo bolečine. Jasno je, da hoče nekaj reči, pa si ne upa, saj bi s tem podrezala v kako bolečo rano. Ko se že odpravlja, za trenutek postoji in skoraj mimogrede reče: »Veste, davi so Korejci na ledeniku dobili nahrbtnik Liliane Barrard...«

Mi vsi obnemimo, ona pa za trenutek pomolči, nato pa nadaljuje: »Takoj so se vsi podali na ledenik, da bi poiskali tudi truplo, jaz pa tega nisem mogla storiti...«

Sedaj je vse jasno. Njena boleča rana. Pred dnevi je skupno z zakoncema Barrard in nekim drugim Francozom kot prva ženska osvojila K2, le uro kasneje pa jo je na vrhu dosegla Liliane Barrard. Moral bi to biti praznik svetovnega, predvsem pa ženskega alpinizma, v kratkem pa se je spremenil v tragedijo. Ob povratku sta namreč Maurice in Liliane Barrard nekoliko zaostala za njo in Francozom, ki so kot skupna naveza osvojila to tragično goro. Nastopila je najprej megla, nato pa trajno slabo vreme, ki je vztrajalo nekaj dni. Zakoncev Barrard ni bilo več nazaj. Gotovo ju je odnesel plaz... In sedaj gora vrača svoje mrtve, ledenik vrača trupla. Wanda pa je prišla v našo bazo iz hvaležnosti

do Niča, ki ji je nosil »železje«, predvsem pa zato, da bi se izognila iskanju trupel prijateljev. Ker je jasno, da če so Korejci dobili nahrbtnik, bo v kratkem na površje priplavalo tudi truplo.

Wanda nas vse nekoliko v zadregi pogleda ter še doda: »V naši bazi je turobno vzdušje zaradi Casarottove smrti. Goretta je še tam... Liliane Barrard... Zame je to grozno...«

Po teh besedah se obrne in izgine. Vsi se spogledamo, predvsem pa Ničo, Zare in jaz, ki smo za danes načrtovali, da se podamo naprej k bazi K2, nato pa že na vršnjo bazo na ledeniku Godwin Austen. Sedaj pa je tam v teku reševalna akcija... Reševanje česa? Trupla?

Pogreb Liliane Barrard

Vseeno se kake pol ure kasneje odpravimo na pot po ledeniku, saj je treba načrte uresničiti. Smo že mimo baze K2, vendar nismo mirni. Kot da bi nas spremljala zla slutnja. Ne motimo se. Že od daleč maha Wandina rumena puhovka. Zdi se obupana. Nekaj nam hoče sporočiti. Pridemo bližje.

Jugoslovani, hitro, Korejci so našli truplo Liliane Barrard, sedaj pa ga je treba prenesti v bazo,« vzhite-no pravi.

Spet za trenutek obstanemo. Tako si je želela, da bi se izognila najdbi trupla prijateljce, pa ji ni bilo usojeno. Kot zla usoda, ki ji sledi. Bila je priča Casarottove smrti, sedaj pa se prenosu mrtvega telesa ne bo mogla več izogniti.

V trenutku smo pri Korejcih, prihajajo pa še drugi... pogrebci. Temni obrazi mongolskega izvora so še bolj temni in tihi kot ponavadi. Pravkar so zavili truplo v plastično vrečo ter se lotili nošnje. Veseli so, ko nas zagledajo, saj je telo težko, nekam skrotovičeno, nošnja po ledeniku pa izredno problematična.

Nošnja trupla Liliane Barrard po ledeniku

novo v zamejski
telesni
kulturi

Pogledi, popis dejavnosti in društev

ALDO
RUPEL

55.

ZAKLJUČEK

Kaj lahko rečemo za vnaprej, da bi vplivali na drugačnost na ravnokar obravnavanem področju? Imejmo toliko radi društveno in drugo dejavnost, imejmo toliko radi napora, ki ga opravljamo ob raznih prireditvah, da ju z dokazi ohranimo v zavesti tistih, ki se bodo v bodočnosti navduševali za podobne stvari in bodo gradili na že pridobljenih izkušnjah, da ne bodo tretji v slabi veri ustvarjali vtisa, da smo se od nekdaj pritepli pred tremi ali štirimi desetletji in nimamo kaj pokazati, čim morajo dokazi biti stvarno oprijemljivi. Kot primer starejše oblike simbolično zanimivega gradiva predlagam, naj društva poskrbijo za zapore, pa čeprav majhne in enostavne. Novejše oblike pa bi lahko bile beleženje dogodkov na filmski trak ali na videokasete, poleg tega da bi lahko postavili nekaj več spominskih plošč na značilna mesta in ob primernih prilikah.

Čas je, da usmerim svoje misli k zaključku. Morda je prav, da se znova in znova vprašamo o smislu naporov, o

Naročnina: mesečna 13.000 lir - celoletna 156.000 lir; v SFRJ številka 500 - din, naročnina za zasebnike mesečno 6.000 - din, trimesečno 17.000 - din, letno 60.000 - din, upokojenci in študenti mesečno 4.500 - din, trimesečno 12.000 - din, letno 45.000 - din. Za organizacije in podjetja mesečno 7.000 - din, letno 75.000 - din.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348

Za SFRJ - žiro račun 51420-603-31593
ADIT 61000 Ljubljana
Kardeljeva 8/II. nad. - telefon 223023

Oglaš - Ob delavnikih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 60.000 lir. Finančni in legalni oglaš 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 90.000 lir. Mali oglaš 700 lir beseda. Ob praznikih povšek 20%. IVA 19%. Osmrtnice, zahvale in sočutja po formatu. Oglaš iz dežele Furlanije-Juljske krajine se naročajo pri oglašnem oddelku PUBLIST - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-688, tix 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

primorski dnevnik

8. septembra 1988

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tix 460270
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723
CEDAD - Stretta De Rubens 20
Tel. (0432) 731190

Odgovorni urednik Marko Waltritsch

Izdaja in tiska ZTT Trst

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

Zaplet s Sojuzom TM-5 razblinil prepričanje o povsem rutinskih poletih Raziskovanje in osvajanje vesolja še vedno vezano na tveganje in nepredvidljive težave

MOSKVA — Srečni pristanek sovjetskega vesoljskega pilota Vladimira Ljahova in njegovega afganskega kolega Abdul Ahada Mohmanda je s svojo dramatičnostjo ponovno dokazal, da so vesoljski poleti še vedno tvegani podvigi in ne rutinske misije. Zgodovina kozmonavtik je posejana tudi s tragičnimi dogodki, ki so neke vrste mejniki pri iskanju še večje varnosti in zanesljivosti. To velja tako za ameriške kot za sovjetske polete, kljub temu da imata državni popolnoma drugačne koncepte in tehnološke rešitve.

Sovjetska zveza še vedno vztraja na klasičnih vesoljskih ladjah za »enkratno uporabo«. Glavna hiba takih ladij je po mnenju ameriških strokovnjakov prav vprašanje vračanja na Zemljo. Smrtne žrtve med sovjetskimi vesoljci so bile prav v tej kritični fazi, medtem ko so Američani izgubljali svoje pilote ali pa imeli druge nevarnosti ob vzletih. Prav zato Sovjetska zveza ni varčevala z naporom, da bi zagotovila večjo varnost ob pristankih. Nesreča leta 1967, predvsem pa tragedija leta 1971, ko je življenje zaradi banalne okvare na ventilu za dovod zraka izgubila posadka Sojuza 11, sta sovjetske znanstvenike spametovali. Kot prvo je postal vesoljski kombinizon obvezen tako ob vzletu kot ob pristajanju. Vesoljske ladje sojuz T so stalno izpopolnjevali, ko pa so ugotovili, da določene pomanjkljivosti ne morejo odpraviti so se odločili za novo verzijo, ki je ohranila nespremenjene oblike prejšnje verzije in aparature, ki so se izkazale za zanesljive, vse ostalo pa so zamenjali. Prav tako so popolnoma na novo izdelali priključni sistem, s katerim se vesoljske ladje spojujejo z vesoljsko postajo. Sojuz T je imel namreč to hibo, da so si morali piloti krepko pomagati s smernimi raketami.

Prvi sojuz TM je brez posadke vzletel 21. maja 1986, s posadko pa 5. februarja 1987, sedanja odprava je bila že peta in druga, ki je poletela v zemeljsko krožnico, tako da je že marsikdo mislil, da so ti poleti kar rutinski.

Sojuz TM je sestavljen iz treh modulov: prvi je tako imenovani orbitalni modul (v njem kozmonavti delajo in živijo, ko so v zemeljski krožnici), drugi je komandni modul (v njem upravljajo vesoljsko ladjo med vzletom in pristankom ter spojitvijo z vesoljskimi postajami), tretji modul je tako imenovani skladiščno-pogonski modul (v njem so raketni motorji in vse, kar služi za življenje v vesolju). Vsi trije

moduli skupaj tehtajo 6.500 kilogramov (ob vzletu 6.850 kilogramov), skupna dolžina vesoljske ladje je 7,5 metra, največji premer pa je 2,7 metra. Ves ta kompleks pa se nahaja na vrhu orjaške nosilne rakete progres.

Vesoljska ladja Sojuz TM-5 je s kozmodroma v Bajkonurju vzletela 29. avgusta. Na krovu so bili polkovnik Vladimir Ljahov, zdravnik Valerij Poljakov in afganistanski pilot Abdul Ahad Mohmand. Glavna njihova naloga je bil »obisk« Vladimir Titova in Musa Manorova, ki od 23. decembra lani živita na vesoljski postaji Mir in ki bosta poskušala potolči rekord bivanja v vesolju. Rekord namreč pripada sovjetskemu kozmonavtu Juriju Romanenku (326 dni). Taki »obiski« so obvezni, saj omogočajo kozmonavtom, da lažje premostijo psihološke krize osamelosti.

Tuji dopisniki so ob »gostovanju« afganistanskega pilota takoj poudarili tudi propagandne cilje, nekateri so v zadnjih dramatičnih urah celo trdili, da sta prav neizkušenost Afganca in na hitro pripravljena misija botrovali zapletom.

Zdravnik Valerij Poljakov, polkovnik Vladimir Ljahov in afganistanski pilot Abdul Ahad Mohmand (od leve proti desni, AP)

Avstrijski tisk izraža zaskrbljenost nad zadnjimi dogodki v Jugoslaviji

DUNAJ — Najbolj razširjena avstrijska dnevnik Kronen Zeitung in Kurier sta danes na prvi strani objavila alarmantne naslove o dogajanjih v Jugoslaviji (Kronen Zeitung: »V Jugoslaviji raste strah pred državljansko vojno«, Kurier: »Vstaja Srbov: V Jugoslaviji strah pred državljansko vojno«), obširne članke o Jugoslaviji pa so objavili tudi drugi osrednji avstrijski časopisi.

Določena stopnja alarmizma, čemur lahko dodamo tudi precejšnjo stopnjo (pogosto tudi neobjektivne) kritičnosti in zaskrbljenosti, je bila do pred kratkim na splošno in sicer značilnost avstrijskega poročanja in komentiranja jugoslovanskega razvoja in dogodkov s strani avstrijskih medijev. Značilnost pri pisanju o političnih dogodkih v Jugoslaviji v zadnjih nekaj mesecih (predvsem o procesu v Ljubljani ter o dogodkih v Srbiji) pa je bila v tem, da so na splošno avstrijski mediji o teh dogodkih redno poročali skorajda brez komentarjev in vrednostnih ocen. Praviloma to odraža medijsko stališče, da je za komentiranje potrebno počakati na nadaljnji razvoj in razplet dogodkov, tiho zaskrbljenost zaradi političnega položaja v Jugoslaviji pa je bilo zaznati

predvsem v pogostem navajanju fraz kot sta »pri naših sosedih« in »naša južna sosed«. »

Že današnji naslovi v avstrijskih najbolj razširjenih in vplivnih časopisih ter vsebina njihovih sestavkov pa nezadržano izražajo veliko zaskrbljenost ter oceno, da je danes žarišče jugoslovanske politične nestabilnosti v Srbiji ter v Kosovu. Tako Kronen Zeitung kot Kurier omenjata »pismo, ki ga je Draža Marković poslal beograjskemu partijskemu vodstvu in za katerega se je zvedelo šele v torek«, v katerem Draža Marković opisuje Slobodana Miloševića kot »nevarnega človeka, ki skuša provocirati bodisi državni udar ali državljansko vojno«. V zvezi z organizacijo številnih mitingov Srbov in Črnogorcev Kurier meni, da gre pri tem med drugim za bojno napoved vzeznemu partijskemu vodstvu s strani srbskega vodje (Serber-Führer) Miloševića, ki »okrito gradi kult osebnosti«. Podobno ugotavlja tudi glasilo socialistične stranke Neue AZ (Arbeiterzeitung), kjer so danes objavili celo stran o dogodkih v Srbiji izpod peresa Reutersovega poročevalca iz Beograda. »

Milošević se je postavil na čelo gibanja, ki zahteva spremembo ustave, po kateri bi avtonomni

pokrajini Vojvodina in Kosovo ponovno prišli pod popolni nadzor Srbije. »Demonstranti so v Smederevu nosili plakate z Miloševićevo sliko in ga opevali kot svojega novega Tita«, piše AZ, ki v zvezi z množičnim gibanjem v Srbiji dodaja oceno neimenovanega zahodnega diplomata, po kateri »je zelo težko oceniti, kam vse to vodi. Jasno pa je, da ne gre za komunistično gibanje in kot kaže ni nikogar, ki bi lahko zadržal pritisk Srbov«. Veliko zaskrbljenost v zvezi s prihodnostjo Jugoslavije pa nenazadnje odraža tudi komentator v današnjem Die Presse. Komentator sicer ugotavlja, da gre pri pritožbah Srbov v zvezi s Kosovom tudi za legitimne zahteve, da pa ob množičnih demonstracijah ni mogoče mimo vtišati, da se z njimi zasledujejo tudi drugi cilji in da so klici po spremembi ustave celo glasnejši kot pa protesti zaradi preganjanja Srbov in Črnogorcev na Kosovu. »Ali je možna rešitev iz jugoslovanskega začaranega kroga legitimnih nacionalnih zahtev in medsebojnih sumničij, ne da bi prišlo do izbruha nasilja? To se bo pokazalo na Kosovu. S tem postaja ta nesrečna jugoslovanska pokrajina vsejugoslovanski preizkusni kamen«, zaključuje Die Presse.

BOJAN GROBEVŠEK

Iz včerajšnjega sporeda na beneškem filmskem festivalu Potovanje po komičnih in tragičnih psihozah

BENETKE — Naj si bo komična ali tragična, psihoza je psihoza. Tako nas uči včerajšnji program Beneškega festivala, v katerem so - poleg Scorseseja seveda - izstopali trije filmi: Bertoluccijev Kamele, Hillcoatov Strahovi... civilnih žrtev in Almodovarov Ženske na robu živčnega zloma.

Kamele je prijazno delo, ki je namenjeno predvsem italijanskemu občinstvu, saj je le Berlusconi jeva izložba (v dveh epizodah, ki sta le delno povezani z eno drugo) za mlade komike in kabaretni zvezde, od Tržičana Paula Rossija do Sabine Guzzanti, od Tržičana

Maurizia Soldaja do Diega Abatantuona. Paulo Rossi igra Ferruccio, rahlo naivnega fanta, ki bo na TV kvizu odgovarjal na vprašanja o življenju kamel. V naslednji komični skečev pridrša Bertolucci do spoznanja, da so zasebne televizijske postaje nekaj pozitivnega in imajo zato pravico do neposrednih prenosov (v tem ni nič komičnega, a so ga vseeno vrinili med dva skeča). Režiser in njegov cirkus novih komikov so najbrž pripravljali odgovor na Fellinijev Ginger in Fred, a jim podvig ni uspel. Pohvale so vsekakor vredni

igralci, predvsem Paulo Rossi, ki je pravi komični talent.

Zdaleč boljši je bil španski film o damah, ki jih je ljubezen do dublerja Ivana, spravila ob živce. Pedro Almodovar je zmetel v en sam koš - a s kakšnim režijskim stilom - življenje dublerke Pepe, ki jo je Ivan komaj pustil, Ivanove soproge Lucie, ki jo je mož pustil pred 20 leti, lepe Candele, ki se je zapletla v pogubno ljubezen s špijskimi teroristi in odvetnice, ki bi morala odpotovati z Ivanom v Stockholm. Skupinico bo združila usoda in šofer mambo-taxija, medsebojne odnose pa bo pogojevala nestabilnost živčnega sistema madridskih gospa. Dveh temeljnih sporočil pa ni mogoče prezreti: ženske so steber moderne družbe, ker so vedno na robu živčnega zloma, a jih nič (in nihče) ne utegne pahnuti v prepad, med moškim in žensko pa ni nikakršnega razumevanja in ga tudi nikoli ne bo.

Povsem neobičajen je bil vsekakor sinočnji avstralski film Strahovi... civilnih žrtev, znane režiserja videoclipov Johna Hillcoata. Strahovi so zaporniki neke kaznilnice največje varnosti, v kateri zabeležijo nadaljšo dobo izolacije v zgodovinski zaporov: skoraj tri leta. Strahovi... civilnih žrtev je delno dokumentarnega značaja v smislu, da se je režiser temeljito pripravil na snemanje filma o nasilju v zaporih in nam je predstavil pretresljivo sliko o strategiji policijske represije in o posledicah vsiljenega terorja. Strahovi... civilnih žrtev pa niso le ljudje, ki živijo v tehnološko izredno moderni kaznilnici. Režiser je nakazal možnost, da smo v »zaporu« tudi mi, ki sicer nismo psihotični morilci, a živimo v prav tako strašnih tehnoloških sponah. Celo podzemna železnica - če je dovolj moderna in ne spominja na pariški metro - je podobna zaporu največje varnosti in najbrž je tudi v njej dovolj prelite krvi.

EVA FORNAZARIČ

Scorsesejev Kristus prej molitev kot kletev

BENETKE — Veliko hrupa za nič, oziroma veliko odvečnega psovanja za film, ki mu lahko očitamo le to, da je predolg. Pošteno povedano, Scorsesejeva filmska verzija istoimenskega romana Nikosa Kazantzakisa o Kristusovem življenju in skušnjavah, je prej molitev kot kletvica. Proti filmu se lahko izrečejo le skrajneži, ki jih je preslepila verska nestrpnost in ljudje, ki ga niso videli in bi morali že zaradi tega molčati kot ribe.

Poslednja Kristusova skušnjava ne zaudarja po zveplu, diši po kruhu, ker govori o Kristusu, ki je bil človek. Mnogi trdijo, da je že to dokaz očitnega bogokrunstva, ki pa ga sama res nisem zasledila. Prav tako nedolžne so se mi zdele tudi scene, v katerih Kristus, ki umira na križu, »sanja«, da bo postal človek. Scorsesejev Kristus pa je človek že pred tem 20-minutnim prividom, s katerim se zaključuje film. Njegov prijateljski odnos z Judežem je človeški, njegove reakcije, ko gleda Magdaleno na delu (dekle je lahkoživka, kot nas pošteno uči tudi Sveto pismo) tudi, prav tako »vsakdanje« pa so tudi njegove slabosti in dvomi. Scorsesejev Kristus je torej prej Hamlet kot Belcebub, z razliko od Shakespearovega junaka pa se bo božji sin dokopal do spoznanja, da mora izbrati med življenjem in smrtjo, in bo zato izbral smrt na križu, pa čeprav ga bo to stalo več trpljenja kot križev pot. Tudi to je bogokrunstvo?

Mislím, da ne. Poslednja Kristusova skušnjava pogloblja analizo dihotomije med človeško in božjo komponento Kristusa in nam nakaže zaključek, da mu je bilo težje razumeti čemu mora umreti, prav zaradi tega, ker je skušal lepote človeškega življenja.

Na razgibani tiskovni konferenci je Scorsese pričano zagovarjal svoj film in priznal, da ga je izdelal kot laik in ne kot verski »profesionalc«.

Žal pa se je (in se prav gotovo bo) večina gledalcev zaustavila ob verski komponenti filma, ki je predvsem izredno kinematografsko delo. Igralci (Dafne, Hersheyeva in Keitel) so se izkazali, vendar ne smemo prezreti scenarija Paula Schrödera, avtorja glasbene kulise Petra Gabriela in niza izrednih filmskih delavcev, ki so odločilno pripomogli k uspehu režijskega dela. (ef)